

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
QVINNAN OCH HEMMET.

N:r 46. (100)

Fredagen den 15 november 1889.

2:dra årg.

<p>Byrå: Drottninggatan 48, en tr. Annonspris: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser). Utländska annonser 50 öre raden.</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet postarvodet inberäknadt. Ingen lösnrumsförsäljning.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgiri fredag. Infaller helgdag på fredagen, ut- gifves tidningen näst föreg. eller nästfölj. söckendag.</p>	<p>Prenumeration sker I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, i bok- lådorna samt å tidningskontoren.</p>
---	--	--	---	---

Wendela Hebbe.

Högt under takåsen till ett ståtligt hus vid den aristokratiska Sturegatan, ett stycke på väg åtminstone upp mot himmelens fäste, der utsigten är vid och fri öfver Humlegårdens stolta alléer och esplanader, nas brokiga lif, har ett konstnärspar redt sig bo. Ett konstnärspar — ty vi få väl ock till dels räkna diktens konst med bland de sköna, ej minst i den form den här uppe öfvas. En mor och en dotter, hvilka hvar på sitt område gjort sig berömda namn — Wendela och Signe Hebbe.

lig välkomst och helsning från fru Wendela Hebbes läppar.

Jag ser en beundrande förvåning tändas i din blick. Årade läsarinna — du har rätt! Ett sådant ansigte på en åldring, ett sådant hufvud träffar man icke ofta. Under den hvita mössans tyll-veck ringla sig rika lockar, glänsande hvita som silke, fram kring axlar och nacke, gifva ram åt ett ännu vackert ansigte med fina, energiska drag och stora, mörka, ungdomligt spelande ögon. Och börjar du så ett samspråk — i detta sällskap flyga orden lätt som fjäderbollar — allt mer och mer förvånas du, att denna kvinna med en flickas liflighet och medelålderns hela minnes- och tankeskärpa i behåll verkligen dock har nått en ålder, som förunnas endast åt få, och nyligen ingått i sitt 82:dra år.

Wendela Hebbe är född den 8 september 1808 i Jönköpings stad. Hennes fader, Samuel Åstrand, var då adjunkt dersamstades. Han var känd och ansedd som en synnerligen begåfvad man, hvilken från det fattiga fädernehemmet i torparstugan arbetat sig fram till en allmänt aktad ställning. Särskildt egde han

Årade läsarinna, skulle det nöjet förunnas dig att träda inom deras dörr, är jag viss, att du genast kände dig angenämt hemmastadd i dessa ljusa och glada rum, der en fin artistisk smak i alla arrangement på ett förtjusande sätt parar sig med en viss gammaldags soliditet. Fröken Signe Hebbe kanske du icke genast träffade; hon var helt visst upptagen af någon lektion, ty hon är öfverlupen af elever, som vilja göra sig till godo den framstående konstnärinnans undervisning. Men du stiger helt frimodigt på, öfver tröskeln till ett angränsande rum, och du mötes af en hjert-

ett varmt sinne för naturen, hvarom än i dag de ståtliga träden på Jönköpings kyrkogård, dem han med egen hand planterat, bära vittnesbörd. Till sina öfriga rika gåfvor var han ock förlänad med en underbart vacker sångröst.

I sitt äktenskap med en borgardotter från samma stad egde han trenne döttrar, bland hvilka Wendela var äldst. På henne hade faderns begåfning i ymnig måtto gått i arf; redan tidigt tog hennes barnasinne en skarpt reflekterande riktning. Ej heller försumrades något af fadern att understödja och utbilda dessa anlag.

Efter några år förflyttades adjunkten Åstrand som kyrkoherde till Sandsjö pastorat i Småland. Den vackra naturen på denna nejd, den gamla kyrkan, som låg alldeles invid prestgården, de sekelåriga familjegravvarne, runstenarne och ättehögarne kring dess murar, allt förenade sig att på Wendelas fantasirika och svärmiska natur göra ett djupt intryck och bidrog helt visst att skapa den romantiska riktning, hennes författarskap sedermera till en stor del tagit.

Äfven af faderns musikaliska gåfvor hade dottern tagit förstfödsloarf. Hon hade en skön och välljudande röst, spelade dessutom flere instrument med stor skicklighet, såsom flöjt, fiol och guitarr, hvad de två förstnämnda åtminstone angår en då för tiden bland fruntimmer än sällsyntare talang än i våra dagar.

Emellertid växte Wendela upp; den gamlas ansigte bär ännu noggsamt syn för sagen, att hon i sin ungdom var strålande skön. Den andliga utvecklingen följde den kroppsliga åt, och hon började nu offentliggöra en del kortare skisser och tidningsföljetonger, som väckte uppmärksamhet och intresse.

Sedan familjen efter faderns död åter inflyttat till Jönköping, ingick Wendela år 1833 äktenskap med då varande notarien i Göta hofrätt *Gustaf Clemens Hebbe*. I detta äktenskap äro äfvenledes trenne döttrar födda, samtliga rikt begåfvade qvinnor. En af dem är numera som gift bosatt i Köpenhamn, den dernäst följande, Thecla Hebbe, hvilken var en framstående dramatisk sångerska, är sedan åttskilliga år död, den yngsta, Signe, delar, som redan nämnts, numera hem med modern i Stockholm och är tillräckligt allmänt känd att här behöfva rosas.

När nu fru Hebbe efter ett långt lif blickar till baka, på hvad hennes penna skapat, kan hon för visso ha skäl att känna sig stolt. Det är icke endast det kvantitativa, som här bjuder erkännande och aktning för en aldrig tröttnande arbetshåg, äfven kvalitativt stå delar af hennes diktarskap så högt, att de på samma gång bjudit de djupa lagren af läskunnige förströelse och uppbyggelse, som de vunnit ampla loford af sådana män som en Björnson, Grundtvig m. fl. Också ha hennes originalarbeten delvis öfversatts till flere främmande språk.

Vi nämde de *djupa* lagren, och vi gjorde det med skäl. Wendela Hebbe har alltid sträfvat att så att säga *popularisera* sin diktning. Hon har ej velat skriva för de öfvermåtte och öfverklöke. Men de ringe och de betryckte ha alltid stått hennes hjerta nära. Otaliga gånger har också hennes penna arbetat direkt i välgörenhetens tjänst, och tusentals kronor ha hennes behjertansvärda skildringar af armodets barn inbringat hungrande och slagne.

Det är endast helt naturligt, att barnen och deras värld hos detta varma sinne rönt hjertligt intresse. Också tillhör Wendela Hebbes sagor och äfventyr för barn det yppersta, som på detta område åstadkommit. För djuren har hon äfven alltid varit en ömmande vän

och i många af sina skrifter inför vuxna och små fört deras talan.

Fru H. har varit en flitig medarbetare i flere tidskrifter och tidningar, särskildt i Aftonbladet på Hiertas tid. Som öfversättarinna har hon utöfvat en omfattande verksamhet; till och med för scenen har hennes mångsidiga begåfning räckt till. Af hennes originalstycken är åtminstone ett, oss veterligen, uppfördt, nämligen sångspelet »Dalkullan», som för första gången gick öfver Djurgårdsteaterns scen den 13 augusti 1858.

Wendela Hebbes musikaliska kynne har, äfven det, tagit sig uttryck i originell alstring. Hennes kompositioner utmärka sig för mycken innerlighet och melodi. Till de mest kända och omtyckta höra sångerna »Högt der uppe mellan fjellen» och »Linnean» samt musiken till flere af Säterbergs saker. Dessutom har hon samlat, öfversatt, upptecknat, bearbetat och arrangerat en stor mängd folkvisor och romanser från skilda länder.

Under sitt långa, vexlingsrika lif har fru Hebbe kommit i närmare andlig och personlig beröring med många af vårt tidevarfs yppersta qvinnor och män, och hon vet att dela med sig af sitt minnes rika skatter, när samtalet föres in på svunna tider och förhållanden. Så förvarar hon ock i sin gömmor de dyrbaraste korrespondenssamlingar med män sådana som Tegnér, Runeberg, Almqvist, Geijer, med qvinnor sådana som »Euphrosyne» m. fl., men dit in låter hon intet indiskret främmande öga blicka. »Må de göra dermed, hvad de vilja, efter min död; men jag vill icke svika dyra, döda vänners förtroende genom att offentliggöra deras bref», säger hon sjelf.

Fru Hebbe har fört ett friskt och rörligt lif och bildat sig genom resor i främmande länder. Nu har visserligen åldern bundit henne fast vid hemmets vrå; men hennes ungdomligt sunda sinne lefver ännu ett rikt lif i fantasi och minne, och dottern omgifver henne med tusen ömma omsorger. Gamla och unga vännar saknar hon ej heller, som hålla för sina ängnämaste stunder att få titta upp och språka bort en stund med »gumman Hebbe»; de veta alltid att de gå andligt rikare ifrån, än de kommit dit.

En sådan dag är en sådan afton värd! Må den vördnadsvärda gamla ännu många år, för hvarje gång Humlegårdens lindar knoppas till en ny sommar, med stilla glädje få minnas åter de sköna barndomsdagarne i Sandsjö, då hon först drömde de drömmar, som sedan så rikt gingo i uppfyllelse.

J. N—g.

Iduns hundra nummer.

En återblick.

Iduns hundra nummer!

Hvad innebära männe dessa trenne ord? Ja, i svaret härfpå har man att söka ett *å ena sidan* och ett *å andra sidan*. Å ena sidan, från redaktionens synpunkt sedt, äro vi genast färdiga med svaret: dessa hundra nummer representera för oss nära nog två års rastlöst arbete, sträfvan och förhoppningar; *arbete* för att vecka efter vecka, hundra gånger å rad, fylla Iduns spalter, *sträfvan* efter att så vidt möjligt träffa det rättaste, det bästa och det mest intresseväckande samt *förhoppningar* om att resultatet af detta vårt arbete och denna vår sträfvan

mätte hafva någorlunda motsvarat våra läsarinners förväntningar.

Men å andra sidan — ja, der stå våra ärade läsarinna i en vidsträckt krets, och hvad dessa hundra nummer af Idun för dem inneburit, det må de sjelfva hvar i sin stad besvara. Vi veta ej deras svar; men huru deras omdöme än må blifva, utgör det på samma gång för oss ett svar på frågan: hafva vi lyckats eller misslyckats?

Då vi mot slutet af år 1887 beslöto börja utgifvandet af Idun, gingo vi till vårt värf med den föresatsen att söka åstadkomma ett organ gemensamt för hela den svenska qvinnoverlden, en tidning, i hvilken alla åsigter kunde mötas, och hvarje qvinna, modern, makan och dottern såväl som husmodern och den åt sjelfständigt förvärf sig egnande qvinnan, skulle kunna finna ej blott ett välkommet råd i ett eller annat af lifvets förhållanden, utan ock en lika välbehöfzig förströelse efter dagens eller veckans arbete. Detta mål hafva vi sökt hålla säkert fast, och om än och annan mer eller mindre befogad anmärkning någon gång kunnat framställas — utan fel är ju ingen — så äro vi dock öfvertygade om, att våra ärade läsarinna ständigt sett till vår goda vilja. Vi sluta härtill af den glädjande omständigheten, att Iduns läsekrets ständigt vidgats, och att de erkännanden, som komma tidningen till del, varda allt flere.

Tidningens upplaga, hvilken redan under fjoråret steg från kvartal till kvartal, har i år likaledes befunnit sig i ständigt uppåtgående. Sålunda hade postupplagan, som vid förra årets utgång utgjorde 4,750 exemplar, den 31 sistlidne mars stigit till 6,201 exemplar och den 30 juni till 7,280 samt belöper sig nu, då detta nummer kommer i våra läsarinners händer, till nära 7,550 exemplar. Då härtill lägges den del af upplagan, som utgår till abonnenterna i huvudstaden, uppgår tidningens hela upplaga till nära 11,000 exemplar.

Få vi sålunda af framgången hemta svaret på frågan, huru vida vi lyckats eller ej, d. v. s. huru vida tidningens innehåll intresserat våra ärade läsarinna och motsvarat deras förväntningar, då torde detta svar kunna anses som för oss synnerligen tillfredställande.

Hafva vi emellertid sålunda rönt framgång — en framgång, hvilken ständigt sporrat och fortfarande skall sporra oss till nya ansträngningar — så hafva vi att för den samma till väsentlig del tacka våra ärade medarbetarinnor, bland hvilka vi särskildt vilja framhålla fruarna *Mathilda Langlet* och *Eva Wigström* (Ave), samt likaledes i hög grad Sveriges hela tidningspress, hvilken så godt som utan undantag från början och allt fortfarande på det välvilligaste stödt och omhuldat den unga kollegan. Med god vilja skola vi ock alltid söka motsvara det oss skänkta förtroendet.

Må hända hafva vi i ett eller annat hänseende ej fullt kunnat uppfylla hvad vi lofvat. Vi hafva då sökt godtgöra detta genom att i andra afseenden gifva mer. Särskildt vilja vi påpeka, hurusom det qvinliga porträttgalleriet, hvilket vid innevarande års början utlofvades skola innehålla ett porträtt i månaden, eller tolf på året, i år redan upptagit ej mindre än 29 porträtt. På grund af annonsernas tillströmning, har tidningens innehåll ock ökats, så att den nu nästan regelbundet utgår i 12-sidiga nummer, hvarigenom riklig ersättning lemnas.

Slutligen — för att gifva våra läsarinna ett någorlunda begrepp om, hvilken valuta de

erhålla för de 4 kr. de årligen erlægga för tidningen — vilja vi nämna, att Idun under de två åren af sin tillvaro innehållit 50 biografiska uppsatser, deraf 36 med åtföljande porträtt, 270 uppsatser i ämnen, som beröra qvinnan och hemmet, 120 längre och kortare skisser, 95 poem, 1,400 husliga rön och råd, 850 kostnadsfria läkareråd samt en hel del andra saker. Vi torde ock kunna med skäl påstå, att om i Idun lemnade råd och anvisningar följas, skola erfarenheter och besparingar göras, som lemna en ren ekonomisk vinst, många gånger uppvägende den obetydliga prenumerationsafgiften.

Till sist ett hjertligt tack till Iduns älskvärda läsarinor för det varma intresse de visat tidningen. Vilja de fortfarande som hittills med lika stor framgång verka för dess spridning, hoppas vi att allesammans åter få träffas, då Iduns tvåhundra nummer utkommer.

Redaktionen.

Kanhända de dock gjorde illa!

*Det var på det grönskande näset,
Det var på den ljufliga strand,
I blommiga, doftande gräset,
Der sutto de hand i hand.*

*De gladdes åt vaggande säden,
Åt sorlande böljornas gång,
De hörde på foglarnes qväden
Och susande vindens sång.*

*Om kärlek så öm och så trogen
Beständigt de talade då;
När dufvorna kysstes i skogen,
De båda kysstes också.*

*De tänkte väl bo och bygga,
Som foglarne små bygga bo.
De sutto bland blomstren så trygga,
De svuro hvarann' sin tro.*

*De tänkte kanhända att lefva
Som leende blommorna små,
De der hvarcken sy eller väfva,
Men äro klädda ändå.*

*De trodde väl lifvet blott vara
En lek i en rosendegård
Med sommarn och kärleken bara
Och ingen vinterdag hård.*

*Men just i den ljufvaste stunden,
Då hjertat som häftigast slog,
En isande fläkt genom lunden
Och fram mellan blomstren drog.*

*Och just när som ömmast sig rörde
Hvar känsla i ungdomligt bröst,
En varnande stämma de hörde —
Den hette förståndets röst.*

*»Och skulle vi följas på färden
Och dela båd' lycka och nöd,
I öknen, det är här i verlden,
Hvar skulle vi taga vårt bröd?»*

*Så kallt blef i känsla och sinne,
Och hjertat så underligt slog,
Och kärlekens blomma derinne,
Hon visnade ned — och dog.*

*De hade ej guld i handen,
Som skulle beredt deras stråt;
De greto en stund ner vid stranden,
Och sedan — skildes de åt.*

*De vandrade olika banor,
Men lyckan mot båda var huld.
I ena till guld fick anor,
Den andra till rangen fick guld.*

*Nu äro de åldriga båda
Och stå der med silfrade hår;
Med vemod till baka de skåda
På ungdomens flydda år.*

*I nöjenas vimmel de glömde
Att akta på hjertats slag,
De glömden den drömmen, de drömde
I ungdomens solskensdag.*

*Men nu, under mörknande dagar,
Nu kommer den drömmen igen,
Och hviskar i hjertat och klagar,
Liksom om det blödde än.*

*Och tårarne falla så stilla
På visnade kinderna då:
»Kanhända vi dock gjorde illa,
Som offrade kärleken så!»*

Mathilda Langlet.

Ett bref från fru Haraldsson.

Till Ave.

»Mitt samtal med fru Vilberg på vår gemensamma färd till Vermdö hörde du, och, om jag ej misstager mig, antecknade du det, der du satt i skymundan; men vi kommo ej sedan till att talas vid om den ifrågavarande saken. Jag lofvade emellertid fru Vilberg att i sinom tid, genom dig, framlägga mina funderingar öfver, hur det skulle gå till för att fattiga mödrar måtte få gagn och glädje af barnvårdsreformen. Kanske skulle det dröjt något, innan jag skrifvit till dig i detta ämne, ty jag tycker ej om att skriva, som du vet, utan föredrager att samtala med menniskor. Men så, i går, fick jag besök af Ingeborg Malm, och hon rent af tvingade fram mina tankar.

Du vet, att Ingeborg hör till dessa flickor af rika familjer, som sakna gagnande verksamhet, och hvilkas lif derigenom blir skäliggen tomt och innehållslöst, men hon har redan för tre à fyra år sedan sökt fylla denna tomhet genom hvarjehanda företag. Som du

kanske minnes, har hon försökt grunda välgörande sällskap, och sjelf gått omkring till fattiga med almosor, men nästan alltid har hon kommit att göra den erfarenhet, att hon dermed lade hyende under lätjan och oordentligheten samt frestade folk tiil hvarje handa lögner, och så uppgaf hon det hela. En tid arbetade hon på sin fars kontor med afsigt att blifva kontorist der, men så blef det henne klar, att hon derigenom skulle komma att beröfva en fattig flicka den inkomst, hvarmed denna försörjde sig och en minderårig syster.

Och hvart Ingeborg än vände sig för att gripa någon verksamhet, såg hon en fattig flickas eller ynglings framtid hotad genom denna rika, ansedda medtäflarinna. I hemmet är fullt upp med tjenare, och det är, som du nog kan tänka, ej värdt att föreslå grosshandlare Malms att inskränka denna personal. Dessutom förbjuder Ingeborgs samvete henne att beröfva någon af pigorna en så god plats, och så kom hon i går till mig, rent modlös och bitter i sinnet.

För henne är det en ren omöjlighet att taga plats som barnvårdarinna, så vida hon ej vill skrämman modern från vettet och göra fadern ursinnig, och dylika våldsamma brytningar gagna sällan, om någonsin, vare sig en god sak eller personen sjelf, så derom kunde ej blifva tal emellan Ingeborg och mig. Men då jag visste, att hon en tid ifrigt studerat helsolära och barnvård, hoppades jag ändå finna ett godt arbetsfält för henne. Mitt första ord om saken tände eld och blossade upp; hon ville upprätta en skola för att undervisa i barnvård.

Tanken var ju god, men jag ville dock först ha Ingeborg till att pröfva, huruvida hon sjelf praktiskt kunde utföra de teoretiska lärdomar, hon ville meddela andra, och jag gjorde henne ett förslag.

Du känner ju muraren Nils Gren, han med den stora barnskaran och den sträfsamma hustrun, som åtager sig hvarjehanda arbeten i andras hem och alltid, då det är henne möjligt, biträder både fru Malm och mig vid stortvätt och skurning. Jag har stundom sett till hennes barn, då hon varit på arbete hos andra, men någon regelbunden hjälp har jag ej kunnat lemna henne, utan har hon nödgats lita på, att den äldsta hemmavarande — sjuåringen — skulle taga vård om de tre yngre. Nu frågade jag Ingeborg, om hon ej ville åtaga sig vården om dessa fyra barn de dagar, modern var ute på arbete, samt dessutom laga någon varm mat till dem och den strängt arbetande mannen.

Gren är ännu en ordentlig karl, som sträfvar redligt för att under den mildare årstiden, då mureriarbete finnes, samla en nödpenning för vintern. Men de två gossarne, hvilka under sommaren varit vallpojkar, och flickan, som haft tjenst, komma då åter hem, de två pojkarne för att gå i folkskolan, flickan för att konfirmeras, och så kommer hushållet att utgöras af nio personer; det blir ett tungt lass att draga fram. Hustrun får ju ordentlig mat, då hon arbetar borta, men hon fruktar med skäl för, att mannen skall frestas till att hemta mod af stimulerande drycker, om han så sällan får en god varm soppa.

Ingeborg tyekade att åtaga sig denna gerning, och då jag trodde, att barnens stora antal skrämde henne, föreslog jag, att hon i stället hjälpte fru Nilsson, enkan du vet, som syr kläder; hon har ju två små och behöfver mer än väl hjälp vid deras vård. Men In-

geborg beslöt sig för Grens, ty hon antog som säkert, att hennes kusin, Ida Malm, som äfven är rent uppledsen af sitt dagdrifveri, skulle åtaga sig fru Nilssons barn.

I dag har jag föreställt de båda kloka flickorna för de små, hvilka de skola vårda under de tider, då mödrarna ej sjelfva hinna med det, och detta blir ju den allra bästa början till en skola för att undervisa barnvårderskor. Grens äldsta flicka är ju gammal nog för att under vintern mottaga ordentlig undervisning häri af Ingeborg, och fru Nilsson sysselsätter alltid tre eller fyra unga qvinnor, hvilka lära sig klädsöm, och dessa ha godt af att se, hur barn skola behandlas, för att kroppens och själens krafter må skyddas och utvecklas, och de små växa upp till människor med god viljeriktning.

Ett par af oss äldre — du gissar nog hvilka — ämna naturligtvis stödja och hjälpa de två flickorna samt om möjligt förhindra, att fruarna Malm ringa i den stora klockan för att prisa, hvad de kalla sina döttrars »ofantliga uppoffringar».

Om du nu vill vara snäll att, genom ändringar af namn och dylikt, göra detta bref lämpligt för att tryckas i »Idun», så tror jag mig dermed ha inlöst mitt löfte till fru Vilberg.»

Våra barns leksaker.

Hvarmed skola våra barn leka? Den frågan torde från skilda håll komma att vida olika besvaras. Den sparsamma lilla frun ur medelklassen egnar förhända en tanke åt 50öresbazaren, der för en spottstyfver otaliga, till utseendet fjutjusande leksaker locka, under det frun ur den förnäma världen har i åtanke de stora leksaksbutikerna, som till hvarje ny julsöng bjuda nya, till och med för de bortskämda och öfvermåttade barnen obekanta leksaker och förströelsespel. Jag måste på det lifligaste opponera mig mot den förra, men kan ej heller obetingadt ansluta mig till den senare. Godtköpsbazarerna uppduka visserligen på sina diskar för den ytliga betraktaren en ofantlig mängd af billigt och prydligt leksakskram. Men för den, som närmare betraktar det och dertill betänker, att oaktamma små barnahänder skola handtera dessa illa hopplimade, nödtorftigt målade skräpartiklar, kan en slik bazar endast förefalla som en sorts skåderätt, en illustration till det i barnamun allmänna och så ofta inför barn upprepade talesättet: se, men inte röra! Hur ondt gör det mig icke om en sådan liten, som jublande mottar en från godtköpsbazarerna kommen leksak och så kan hända redan dagen derpå med tårar sörjer öfver dess spillror! Ty ett sjäfullt barn fäster sig snart med mycken kärlek vid sin leksak, i fall denna är väl afpassad efter graden af barnets förståndsutveckling. Hur smärtsamt därför att så snart nödgas mista den och hur föga välbetänkt af föräldrarna att så illa belöna denna naturliga kärlek! Tvärtom borde föräldrar och uppfostrare sträfvat att — långt ifrån att motarbete — ytterligare uppmuntra denna kärlek och aktning, som det naturfriska barnet hyser för sina leksaker — naturfriskt i motsats till de genom öfvermåttad sjukliga barnen. Den lilla flickan, som inte kan somna in, emedan hon glömt att lägga sin docka till sängs, den bestämda pysen, som regelbundet utfodrar sin lilla häst, omsorgsfullt ryktar honom och ger honom mångfaldiga smeknamn — männe ej de en gång blir pligtrogna och kärleksfullare människor än den ovrådsamma flickan, som slänger och dänger med sina dockor, låter dem ligga oklädda och onsygga, eller den herr vildbasare, som rycker svansen af sin häst och med piskrapp vill få honom till lydnad?

Vi, min syster och jag, hade en liten barnstol af trä med slätad rottingsits. Då kraftiga små barnafötter stampat sönder sitsen, ersattes den af ett vanligt stycke bräde, och i dag har redan en andra generation tillbringat så många timmar af de lär- och fröjdefulla barnaåren i den gamla stolen, som nu blott väntar på barnabarnen. Naturligtvis har den kära möbelen under årtiondenas lopp flere

gånger bestått ny polityr, men det är dock allt fortfarande vår egen lilla stol, och barnen göra stora ögon, då de höra, att vi stora och gamla äfven en gång varit så små, fast naturligtvis alltid »mycket artiga och snälla»!

Leksakernas ohållbarhet föranleder barnet att längta efter en annan, en ny leksak, och så uppstår och tillväxer detta begär efter det nya och främmande, som under barna- och ynglingaår, ja, tyvärr ofta in i framskriden ålder skapar en oförnöjsamhet, som endast för korta ögonblick lemnar rum för en lugn lycka; så danas dessa människor — anlag betyda härutinnan naturligtvis äfven mycket — som endast då känna sig väl, när en förströelse, en omvexling vinkar dem, när de få efterrapa hvarje nytt klädebrägmåde, höra och se hvarje ny opera och skådespel, dessa människor, för hvilka ordet »nytt!» utgör inbegreppet af allt eftersträfvansvärdt och angenämt.

Derför böra våra barns leksaker framför allt annat vara varaktiga och gedigna och — om förhållandena medgifva det — helst äfven smakfulla och vackra. Ty skönhetssinnet ha vi endast till en ringa del medfödt, det måste sorgfälligt bildas och näras. När det gäller att göra inköp för våra småtingar, må vi alltså vända oss till en god leksaksbutik, utan att derfor slösa. Ty det går ej ut derpå att skänka barnen mycket; tvärtom blir barnet lyckligare, om det får endast en leksak, med hvilken det äter och äter sysselsätter sig, för hvarje dag håller kärare af. Derigenom skall det föras till detta kärleksfulla iakttagande af det lilla och minsta, denna slags uppmärksamhet, för hvilken ledsnaden är främmande, hvilken alltid och öfverallt finner något att iakttaga och med intresse följa; denna beundransvärda förnöjsamhet, som låter Kinkel till och med bakom fängelsemurarna utbrista: »allt intill nu har ingen dag lemnat mig utan förfriskande och själslyftande intryck, och från de blåa reflexer, som en klar, nordisk himmel kastar öfver den bländande snön, från den brokiga granitgrund, på hvilken vårt smärtepalats är byggt, intill de höga och fjerran hvita molnen, som erinra om den *van Eyckska* himmelen på altaret i Gent, utgår och utströmmar mycket, som ger ett iakttagande sinne näring.»

Jag känner ett barn, som af sina föräldrar alltid erhåller blott en enda, men mycket vacker leksak. I fjol var det en jagt, hvars mångfaldiga djur voro så naturtrogna, att man endast måste beklaga att ej kunna leka med. Under långa månader, har jag sett den käre Hans leka med denna jagt och beständigt förstod barnet eller den förständiga modern att afvinna den gamla vanliga, kära leksaken nytt behag. Än klipte de skickliga modershänderna små foglar af papper, som placerades i trädens grenar och så skötos såsom hjerpe, kramsfogel och andra läckerheter eller i egenskap af bosfinkar och andra sångfoglar anförtroddes åt jägarens beskydd. Än drog sig jägaren med sin hundar till baka till det — tack vare Hans' fantasi — mycket snabbt uppbygda jägmästarhuset, der hundarne plötsligt fingo öfvertaga rollen af tant Augustas knähundar, hvilket naturligtvis ej kunde gå för sig, utan att de för seddes med varma, af papper klipta schabrak, ty — »tant Augustas knähundar äro ju mycket ömtåliga, eller hur lilla mamma?» En gång behängdes äfven ett träd med röda perlor, som egentligen skulle gälla för körsbär, men af den jublande lille togos för dadlar. Och nu måste med all hast jägaren ut i skogen för att plocka en korg dadlar, dem han skulle föra med sig hem till sin lilla mamma — »för han har väl också en liten mamma?» afbröt sig barnet helt allvarsamt.

Och härmed kommer jag till det, som jag från början ville lägga mina vänliga läsarinor på hjerstat: våra barns fantasi!

Ett barn, som får många och beständigt nya leksaker, har intet tillfälle att ådagalägga och utveckla sin inbillningskraft, under det att det barn, som endast sällan och tidtals alls icke erhåller sådana gåfvor, tvingas att uppfinna, eftersinna och sjelf skapa något. Hur mycket lyckligare detta senare är, blir oss klart, då vi genom iakttagelser på oss sjelfva och andra finna en viss verksamhetsdrift medfödd hos alla. Endast få af de köpta leksakerne gifva barnen anledning att företaga en förändring med de samma; de äro färdiga, fixa och färdiga, barnet kan väl leka med dem, men icke göra något vid dem, ej arbeta. För barnet är emellertid leken arbete, allvarsamt arbete till och med. Och der den ej kan tillfredställa denna arbetslust, der blir en leksak öfverflödig, och ej sällan ser man de rikes barn föraktligt skjuta sina dyrbara leksaker åt sidan för att på det beskäftigaste sysselsätta sig med en näfve sand, några kiselstenar eller ekollon. Hur dåraktigt, ja, hur kärlekslöst, om föräldrar eller vårdarinnor

kasta bort dessa ting som »usel skräp», dessa ting, som i barnets förunderliga inbillningskraft taga gestalt af fär och foglar, far, mor och syskon, hus och träd!

Inträda väl blott de allvarsamma lärdomsåren för barnet, så blir för visso fantasiens verksamhet undertryckt, skarp eftertanke tar det till yngling, till jungfru uppväxande barnet i anspråk, och den hulda féen Fantasia tränges till baka till en liten, ofta allt för liten vrå, der hon ej längre kan lefva, utan tvinar bort och dör. Och då? O, I beklagansvärde, för hvilka ej den undergörande féen förvänder lifvets dystra ögonblick i stämmningsfulla stunder af inre åskådning; som ej anen, huru den fantasirikes själ till och med omvandlar lifvets förnestig till en paradisiväg, huru mycken harmonisk glädje fantasiens fé beskär oss!

Tillåt mig till sist att som afslutning berättas en liten episod från lille Hans' barnkammare. Det var i förlidne april, de närmaste dagarne efter det budskapet om den ädla och älskade furstinnan, prinsessan Eugenies död väckt sorg och deltagande vida omkring i landet. Hans roade sig vid den tiden med en liten leksaksbutik och bad mig en dag, att jag skulle »köpa» något hos honom. Men hur förvånades jag ej, då jag, kommen närmare, ofvanför den lilla boden på half stång upptäckte en af ett kasseradt gammalt pennskaft och en bit papper förfärdigad flagga! Landsorg till och med i leksaksbutiken! En pappersfana öfver kryddbodsvardarna, hvilken just med sin yttersta tungspets vajade öfver den låda, från hvilken inskriften »rus-sin» förföriskt lockade! Och der bredvid ett par djupa, allvarsamma barnaögon, två spåda barnahänder, andäktigt knäpta, och en frisk barnamun, som öppnade sig till följande ord: »Den snälla prinsessan är död! Då måste man flagga på half stång!» — O, heliga enfald! Det var ett ögonblick, då det upphöjda och det löjliga lågo bra nära hvar andra. Men mig tycktes det, som hade ingenstädes landets sorg funnit ett mera rörande uttryck än i denna lilla scen från barnkammaren.

Margareta Henke.

»Frun.»

En qvinnostudie
af Johan Nordling.

Stockholm har blifvit en storstad; det är ett factum, å det hvilket många glädja sig. Men hvarje goda — om nu en storstad är något godt — har sitt onda med sig; öfverkultur skapar proletariat, och så ha vi fått dela lott med öfriga hufvudstäder derutinnan, att förstäder växt upp på utkanterna, hufvudsakligen befolkade af en halfvild, svårhandterlig arbetarebefolkning, och dit icke gerna en fredlig stadsbo ur annan kast vågar sig åstad, åtminstone sedan skymningen fallit på.

I en af dessa ligger i ett af hörnhusen en gammal krog, som af befolkningen i trakten gemenligen kallas för »Röda tuppen», enligt sägen efter den förste innehafvaren, som för sitt eldfärgade hår och sin höga druffärg skulle ha burit detta namn. I detta näste höra bullrande uppträden och slagsmål till ordningen för dagen; nått upp en qväll går förbi utan att blod flyter, och hela nejdens oregerligaste sällar hafva här sitt stambäll. Knappast nog polisen vågar sig hit.

I denna utända af den stora staden är förvildningen förfärande allmän. Qvinnorna äro föga bättre än männen; de dela ofta deras libationer på krogen, de hålla sig ej ens ifrån deras tråtor och slagsmål. Barnen drifva som vilda djurs ungar i sina trasor fritt kring på gatorna, öfvande ofog af alla slag. Och trots de mest energiska ansträngningar från dem, det vederbör, blir det mer än halft med skolgång och tukt.

Det fanns dock en person i denna trakt, som åtnjöt en viss respekt, och denna person var till på köpet en qvinna. En vacker

höstdag hade de första huttrande morgongästerna, som utanför »Röda tuppen» under otåliga svordomar afvaktade de gästfria dörrarnes öppnande, till sin stora förvåning i hörnet midt öfver gatan upptäckt en ny skylt med ordet magasin i ockragula bokstäfver och derunder en dekoration af anspråkslösa matvaror, tändstickor och tomma ölbuteljer i fönstret. Inflyttningen hade tydligen i allsköns tysthet försiggått på efternatten.

Här var en ny bekantskap att göra, och man beredde sig med en viss ondskefull nyfikenhet att taga den nya inrättningen i besittning och så godt från första stund göra sin supremati gällande. När ändtligen vid åttatiden den lilla dörren inuti portgången slogs upp, trafvade ett halft dussin af karlarne genast in. De hade redan hunnit elda sitt mod till högtryck med »Röda tuppens» häfvor.

Men de möttes af ett mottagande, som de knappast väntat. Innanför disken helsades de af de skarpa gråa ögonen från en medelålders qvinna, med barska, nästan manliga drag. Det gråsprängda håret låg tätt slätadt öfver hjessan, och öfverläppen beskuggades af ett par ganska ansenliga mustascher. De begärde öl i pockande ton.

»Ö! Jo, det fick ni! Ni ä', skam till sägandes redan druckna, så tidig dagen är, och finge jag råda, packade ni er genast hem, och sågen till, att ni slutade dagen, bättre än ni börjat!»

Denna djerfva rättframhet kom dem att studsas. De sågo, halft förvånade, halft snopna, på hvar andra. Men deras förbluffelse slog strax öfver i vrede, och den äldste af dem, »Koppar-Erik» benämnd, steg fram till disken och slog näfven uti, så att hela bodgerådet skramlade.

»Hut, käring,» skrek han, »tig genast och lyd! Här ä' det vi, som befäller. Försök inte komma med några nymodigheter, ty det ta' vi snart ur kroppen på er.»

Men den ensamma qvinnan förändrade ej en min. Hon stälde sin breda kropp i öppningen genom disken, och en skarp blyxt sköt ut under hennes buskiga ögonbryn.

»Kom igen, då ni sofvit bränvinet af er, få vi se, om vi likas bättre. Här är det jag som råder, och I lagen er genast i väg...»

Inför detta oväntade mod hos en qvinna kände, förunderligt nog, till och med dessa råbarkade naturer en viss tafatthet, och de, som stodo dörren närmast, redde sig redan svärjande till att troppa ut. Rätt som det var befann sig Koppar-Erik ensam i den lilla butiken, och när han med ens såg sig öfvergifven af sina dryckesbröder och fortfarande mötte den stränga blicken ur de gråa ögonen, kom det öfver den fruktade slagskampen en formlig förskräckelse, som han minst af allt kunde förklara för sig sjelf. Men ur fläcken kom han icke; det var som om denna blick trängde honom genom mærg och ben och nitade honom fast vid golfvet.

»Ni, som är en gammal karl och väl borde ha fått de unga gloparnes åthäfvor ur kroppen, skulle skämmas att gå dem före på detta viset. Gå nu er väg, och helsa de andra, att tro de, att de ska' få föra sitt syndiga regemente här inne, så ha de illa bedragit sig! Den, som kommer nykter och med hof, kör jag inte ut. Men slika kräk till karlar må den lede sjelf ta hand om.»

Se, det var ett språk, som han förstod; och det kunde icke tio predikningar i kyrkan fått honom att känna sig så kalfatrad. Glad

var han, när han fick smita ut till sina vändande kamrater, skamsen som en piskad hund.

* * *

Det var en jemn strömning af grannkvarterens alla qvinnor genom »fruns» magasin hela den dagen och de, som derpå följde, likaså. Alla skulle de ut att se det der märkvärdiga »stycket», som männen kommit hem och larmat öfver mer än någonsin om hela distriktets polis. Hvad hon hette, hvarifrån hon kom, det fingo de aldrig veta; som af en inre öfverenskommelse kallade de henne rätt och slätt för »frun», och »frun» fick hon ock allt framgent heta.

Kommersen i den lilla butiken tog på så sätt rask fart, och dess herskarinna var inom kort en betydande personlighet. Hon var icke så barsk, när de bleka qvinnorna kommo in med sina små vid handen, men hon tog godt reda på dem och deras förhållanden och skrädde ej på sanningens bittra ord. Veckan hade ej gått om, förr än hon hade examinerat ut alla deras familjeomständigheter och kände sitt folk och interiörerna godt så väl som de sjelfva.

»Om du inte vore en sådan smutslolla, som du är» — hon duade alla qvinnorna öfver en kam; nu talade hon till Koppar-Eriks unga, bleksiktiga hustru — »så skulle bestämdt din man vara mera menniska, än han är. Tacka Gud, att de rädda på krogen, när ni hålla hemma åt dem värre än hos svinen. Det stackars lilla kräket, du har, tycks ej ha sett vatten eller kam på mången vacker dag.»

Den bleka, lilla flickan kröp skygt intill moderns kjol och såg halft förskrämd, halft bedjande med stora blåa ögon upp till den stränga frun. Det var ett vackert, trohjetadt barnansigte med gult, lockigt hår, som oansadt tofvade sig kring den smutsiga, magra lilla halsen. När »frun» mötte hennes blick, kom med ens ett nytt uttryck öfver hennes drag, en ljus blidhet, som man knappast skulle ha tilltrött henne, och hon strök vänligt öfver den lillas hufvud.

»Hvad heter du, min flicka,» frågade hon.

»Anna,» svarade modern i hennes ställe.

»Kom då med mig in i kammaren, skall jag tvätta dig ren och göra dig snygg. Ja, du kan gerna följa med,» vände hon sig till modern, »det skadar minsann ej att lära sig.» Sagdt, och hon tog barnet vid handen och ledde det in bakom disken. Den andra qvinnan följde motvilligt efter.

Inne i »fruns» kammare vidtogs nu en grundlig tvagningsprocess, som förvandlade Anna som till en annan liten varelse. Det bleka ansigtet blef så mjellt och fint och till och med litet smått rosigt under den stora tvättsvampens smekning, det lena håret föll ordnad som en gyllene ram kring hufvudet, och till och med ett nytt, rent förkläde, som »frun» fick fram ur en jättestor byrå, lyste upp den torftiga, trasiga dräkten nästan till helgdagsståt. Sjelfva modern, som till en början trumpen hållit sig i vrån, blef efter hand intresserad af den transformation, hennes »guldlufva», som frun kallade henne, undergick. Hon kom ofrivilligt närmare och betraktade med en viss moderlig stolthet den lilla.

»Det är ju ett riktigt sött litet barn,» sade »frun», när hon slutat, och svängde flickan rundt om på golfvet, som till afsyning. »Det är både synd och skam att låta Guds vackra gåfvor begravas i smutsen.» — —

»Titta nu in till mig snart igen, guldlufva», ropade hon efter henne i dörren, när hon vid moderns hand lemnade butiken, öfverlycklig åt en stor strut af »fruns» lockankarameller. »Och du, madam Karlsson, kan gerna följa med, få vi talas vid om ett och annat. — Seså, nu slåss de stygga ungarne på gatan igen; helsa dem från mig, att de genast hålla upp, annars skall jag minsann komma ut och lära dem annat!» —

(Forts. i nästa n:r.)

Iduns julklappsbar.

Idun öppnar i dag sin stora julklappsbar för året och inbjuder alla sina ärade läsarinor till talrika besök. Bazaren innehåller endast af dem sjelfva insända handarbeten och artiklar, och hvar och en eger rätt att utan afgift se sig till godo, så långt lagret möjligen kan förlå.

Eller — för att ej längre tala i bilder — vi börja i detta n:r införandet af de till den nu tilländalupna pristäfvingen insända beskrifningarna på julklappshandarbeten. Vi hoppas, att förrådet inrymmer många nouveautéer, och att goda idéer och uppslag för våra julklappsbekymrade damer derur skola erbjuda sig i riklig mängd.

Redaktionen har naturligt nog bland hopen af insända beskrifningar svårt att afgöra, *hvilken* är den *bästa* och dermed har förtjenat *priset*. Vi ha därför beslutit efter hand meddela dem samtliga i numrerad följd och komma framdeles, då våra ärade läsarinor väl *praktiskt* pröfvat, en den ena, en den andra, att vädja till deras sakkunniga omdöme och utslag.

Och så börja vi genast vandrigen genom bazaren.

* * *

I. En present passande för alla, gossar som flickor, fröknar som fruar, äro här beskrifna omtäckta, stickade mössor. Till en stor person lägger man upp 50 à 55 maskor af bottengarn, som stickas med grofva trästickor sålunda: 1:sta hvarfvet 1 rät, 1 avvig, 1 rät o. s. v. 2:dra hvarfvet likaså, men då sticker man den räta maskan avvig och tvärtom. 3:dje lika med 1:sta o. s. v., tills biten blir ett stycke längre än bred. Man viker upp en kant nedtill å mössan, så bred man önskar den. Nu viker man lappen dubbel o. kastar öfver med långa stygn uppifrån och ned; sedan drager man ihop den så pass att mössan blir lagom hög framtill och får vackert fall. Nu har man till hands 3 stora bollar, hvilka fastsys i rynkorna fram. Gör man dessa mössor af hvitt garn, vadderar och fodrar dem, äro de lika vackra som varma supé- och skridskomössor.

A. G. H.

*

II. Ett originelt förkläde. Jag såg ett dylikt här förliden, ett på samma gång originelt, elegant och dock rätt billigt jemte lätt och fort arbetadt. Mig veterligt är det det enda i sitt slag, då personen, som fabricerat det, sjelf sammansatt detaljerna och arbetat det hela. Det var af körsbärsbrun sammet, naturligtvis endast kort. Nedomkring var sydd en elegant ranka af guldtråd, alldeles fyllda blad och blommor. (Mönstret uppritas på silkespapper, hvilket sedan lätt borttages.) Af fiskgarn var en 10 cm. bred spets nedomkring, uppåt sidorna endast 7 cm. bred. En af samma garn virkad chemisettlinning jemte virkade band, slutande i tjocka tofsar, omvirade med glitterblad. Det hade broderats på en enda dag, och det lilla eleganta förklädet gör sin bärarinna, som på samma gång är uppfinnarinnan, all heder och ära. Att jag här åt andra ger hennes idé till efterföljd, hoppas jag att hon förlåter.

Ebon Hoi.

*

III. Bokfodral. Detta ser ut som ett stort visitkortsfodral, uti hvars sidofickor bokens permar instickas. Tillklipp fodralet utaf sådant belägnings-tyg, som användes till rockkragar. Beklädes utanpå

till konkurs. Kan du till dess skaffa plats åt mina tre döttrar, så blir jag dig särdeles tacksam, ty jag förmodar, att de få bidraga till vårt underhåll.»

»Jag skall göra, hvad jag kan. Det blir väl alltid några nya försäkringsbolag att vända sig till. Men en af flickorna skall väl alltid bli hemma och sköta ditt hus, annars får ju du, som är enkling, intet hem?»

»Nej, ingen vill stanna i hemmet, det vet jag bestämdt. Jag får nog gå ensam och sköta mitt hushåll sjelf, liksom du.»

»Nu stannar tåget. Farväl och tack för denna gång! Var hyggelig och rädd mig matkorgen, som står der under sätet...»

—m.

Koka — lagom!

Är det i många fall köket, som med sin prakt vägledt vetenskapen, så är det i andra fall vetenskapen, som lärt köket mångt och mycket, särskildt i fråga om *sättet* att koka mat. Låt oss tänka på vår kött-soppa, i ett helt hvardagligt hushåll. Köttet jemte de nödvändiga ingredienserna sättes öfver elden med kallt vatten, ett lätt lock lägges på, och alltsamman bringas långsamt i kokning. Det tager emellertid sin tid, innan köttet blir uppmjukadt, och i den falska föreställningen att man kan påskynda denna tidpunkt genom att elda duktigt under grytan, ödsas det bränsle och åter bränsle. Man får också ett bål, som om det gälde att smälta metaller. Men vatten uppnår, också om det utsättes för den starkaste glödhetta, i *öppet* — det vill säga: icke lufttätt slutet — käril aldrig en högre temperatur än 80 grader. Endast ångbildningen blir lifligare, ty ju större värme, dess raskare öfvergår en vätska i ångform.

Denna ånga sprider sig då i väldiga strömmar ut i köket och genom skorsten och fönster ut i det fria, men på samma gång med denna ånga blir en stor del af aromen och näringsämnen fördä upp i luften, hvarpå man har ett säkert tecken i det så kallade »matoset». Går man middagstiden genom någon trängre stadsgata, så är det icke långt ifrån, att man — såsom det hände prinsessan i Andersens sagor — kan lukta sig till, både hvad kommerserådets i första våningen och skomakarens i källarvåningen ha till middag. Men genom denna afdustring blir det bestämdigt allt mindre vatten i grytan, man förledes därför att fylla vatten på igen, och håller man tillika eldningen alltjämt vid samma höjd, så fortgår också afdustringen oförminskad. På det sättet blir emellertid soppan i grytan allt mera tunn och vattenhaltig, liksom köttet beröfvas sin saft, i det ägghviteämnen koagulera för tidigt och krafterna sålunda »skummas af»; resultatet blir, att man efter flere timmars kokning får sätta på bordet en svag, gulfärgad soppa, som smakar ohyggligt starkt af vatten, jemte några saftlösa, sega köttågor, hvilkas samlade näringsvärde är högst problematiskt. Men hvem får skulden? Naturligtvis slagtaren, ehuru kokerskan är den, som har huvudfelet.

Och på samma sätt förhåller det sig med tillredningen af grönsaker och många andra saker. Låt vara, att ett stort antal köksor genom många års öfning lärt sig att frångå denna högst ekonomiska metod och att tillreda maten så, att den smakar af det, som den skall smaka, så är denna lärdom merendels köpt allt för dyrt, så dyrt, att den icke står i något slags rimlig förhållande till det föregående enorma slöseriet med bränsle och den stora förlusten af näringsämnen genom fördustringen.

»Kokfrun».

Den första utstyrseln.

(Svar på »Georginas» fråga i n:r 43.)

Som jag sjelf under 7½ års äktenskap sex gånger fått vara beredd på en sådan liten utstyrsel, kan jag kanske vara eder behjlpelig med några enkla råd, hvilka dock ej kunna gälla för någon regel, att just så skall det vara, utan endast att jag haft det så.

Vid barnets födelse har jag haft i beredskap följande saker:

18 st. skjortor,
12 » mössor med flere rader spetsar o. dragband,
6 » enkla mössor till natten,
6 » tröjor,
6 » bindlar,
6 » mantlar,
3 dussin blöjor,
3 » smålappar,
6 st. nafvelbindlar samt rätt många små linne-lappar, ungefär 2 tum i fyrkant, till förbindningen af nafveln,
8 par lakan,
8 st. dynvar,
1 st. »badkäpa»,
1 st. dyna, fylld med bast, att lägga i badbunken under barnet,
3 st. badlakan samt någon schal eller tyne filt att lägga ytterst om badlakanet,
1 långre dyna af fjäder till bolster,
1 st. huvudkudde, likaledes af fjäder,
1 » filt till täcke,
1 » täcke att svepa omkring barnet, då det är uppe, t. ex. under ammandet, omklädandet o. s. v.

De små skjortorna har jag lagat af gamla lakan och dito skjortor af hellinne. De sys så, att de bli öppna baktill samt med enkla sömmar och en remsa eller ett broderi omkring halsen. Längden är knappa 2½ kvarter samt bröstvidden (nedom armarne) knappa 2 kvarter; den måste nämligen läggas dubbel baktill, då de lindas. Inga knappar få finnas annat än en vid nacken. Bland mössorna är en del försedd med fem rader spetsar och dragband, andra äro alldeles släta med endast en spest kring kanten; båda slagen äro gjorda af battist.

Tröjorna äro gjorda af ljusröd flanell och liksom skjortorna öppna bak; tröjorna måste dock ha 3 eller 4 knappar, en längd på 8 tum samt vara litet smalare än skjortan.

Bindlarna göras afven af ljusröd flanell, 3½ alnar långa (ena ändan litet rundare) samt drygt 1 kvarter breda, kantas med någon körsbärsröd kaschmir eller dito kantband samt förses med två halfnålslånga knytband, fastade på samma ställe i den runda ändan af bandet.

Mantlarne af samma tyg, ungefär 5 kvarter å ena och 4½ kvarter å andra leden, fällas endast.

Blöjorna af hvit bomullslärf, lika stora som mantlarne, fällas.

Smålapparne af gammalt linne fällas ej, endast öfverkastas. Jag gör det med röd tråd, för att man då bättre kan hålla reda på dem.

Nafvelbindlarne göras 3 tum breda och ungefär 1 aln långa, af flanell eller linne med knytband i ena ändan liksom bindlarna. Det söndrigaste eller mest slitna af såväl lakanen som det andra, af hvilka jag syr skjortor och »lappar», tager jag sedan till de omtalade nafvellapparne, af hvilka det bör finnas åtminstone 25—30, då de ofta måste bytas om.

Lakanen af vanlig sherting äro 7 kvarter långa. Dynvaren, 3 kvarter långa och 2½ kvarter breda, äro af samma sorts tyg som lakanen.

»Badkåpan» af grå flanell är omkring 5 kvarter lång, i form af en cirkelkappa med mössa afsamma tyg, fastsydd vid halshålet.

Dyna af lärf, fylld med spritad bast, bör vara nästan så lång som badbunken.

Badlakanen har jag gjort af gamla, mjuka fyrskaftlakan, så att jag afklippt lakanet på midten och sedan fällt ändan.

Dynan till bolster åt den lilla måste vara så lång som vaggan och hufvudkudden lika med dynvaret.

Af 3 kvarter ljus gummiduk får man 2 passande täcklappar till att lägga i vaggan närmast på lakanet. Derpå lägger man litet dubbel flanell, gammal eller ny är det samma; den placeras just på gummiduken, för att denna ej skall kyla igenom. Man måste afven ha flere flanellstycken i beredskap, så att man kan byta om, då de bli våta.

Täcket, att hålla omkring barnet, då det är uppe, kan vara stickadt eller virkadt eller också endast en trefflig filt.

Till vaggtäcke föredrar jag filt framför ett stoppadt täcke.

Ihågkommas måste, att man ej får laga onödigt många och hårda sömmar, ty de besvära mycket den lilla barnkroppen, utan allt så mjukt som möjligt.

På det varmaste tillråder jag alla unga fruar att köpa »Makan» af prof. H. Klencke samt noga studera sidorna 172—216 samt »Modern» af samme förf. samt att deri genast väl sätta sig in i de fyra första kapitlen.

Huru man skall bära sig åt vid badandet och lindandet behöfver ej här sägas, då ju »frun» alltid först gör det och den unga modern därför af henne kan lära sig de första handgreppen. *Finskan H.*

Smånotiser från kvinnoverlden.

En svenska praktiserande läkare i Amerika. Doktor Benedicta Carlsson, som för en tid sedan erhöll officiell tillåtelse att praktisera såsom läkare i Minnesota, är i Minneapolis Tribune föremål för en biografisk skizz, åtföljd af hennes porträtt.

Fru Carlsson, som är född i Stockholm, är nu omkring 40 år gammal. Hon studerade medicin i Stockholm och Upsala, hvarefter hon slutligen erhöi inträde i diakonissornas institut i Stockholm. Der ingick hon äktenskap med pastor Lager, och strax efter äktenskapet 1875 reste det unga paret jemte tre damer såsom missionärer till Abessinien. Deras arbete var bland hednagarne i det inre af landet, som voro högst förbittrade på allt, hvad missionärer hette. Ett upplöpp inträffade, under hvilket pastor Lager mördades i sin hustrus och hennes väninnors åsyn. Fru Lager blef sjelf gripnen och hölls fången i flere månader hos Amharistammen. Efter sitt frigifvande reste hon till baka till Sverige.

År 1881 reste fru Lager till Chicago, der hon genomgick en kurs i homöpati i Hahneman Medical College, der hon graderade såsom läkare 1885. Sedan fru Lager praktiserat medicin i Chicago och Rockford, Ill., reste hon till St Louis, der hon blef bekant och ingick äktenskap med pastor M. E. Carlsson, som då var metodistprest men snart öfvergick till lutherska kyrkan. Han är för närvarande lärare i musik vid Gustavus Adolphus College i St Peter. Kärlek till läkarkallet förmådde fru Carlsson att komma till Minneapolis, der hon genomgick en kurs i Minnesota Medical College, från hvilken hon graderade i våras.

Dr Carlsson är den första svenska dam som utexaminerats vid denna lärdomsanstalt och afven den första svenska som haft rättighet att utöfva läkareyrket i Minnesota. Hon kommer för framtiden att bosätta sig i Minneapolis, Minn.

Kristina Nilssons yngsta systerdotter, 16-åriga Charlotta Johansson från Skatelöf, har på föranstaltande af en norsk jernvägstjensteman, hvilken åtskilliga gånger under de senare åren gjort besök hos Kristina Nilssons släktingar i Småland, i dagarne afrest till Kristiania, hvarest det är meningen att hon bland andra studier afven skall försöka sig på sångkonsten, för hvilken hon, åtminstone hvad röstorgan beträffar, lär ega de allra bästa förutsättningar.

Kärleken är en sjukdom. Men den, som botats från den samma, befinner sig i ett tröstöst tillstånd.

Hvems var felet?

Äktenskapsstudie af *Ottar*.

Belönad med första pris vid Iduns följetongstäfning.

II.

Sex år efteråt.

Frun hade hufvudvärk. Fönsterluckorna i hennes med smakfull lyx inredda boudoir voro i det närmaste tillslutna, och i det deraf uppkomna halfmörkret kunde man knappast upptäcka henne, der hon låg, hopkurrad som en kattunge, i hörnet af en hvilsoffa. Den fina gestalten var insvept i en mjuk, vadderad morgonrock af blått siden, kantad med svandun, och den lilla foten, som framträdde vid klädningskanten, var instucken i en toffel af samma delikata materialier. Öfver håret låg en näsduk lätt kastad, ännu våt af eau de cologne, hvilken spridde en frisk doft i rummet. I sin slapt nedhängande högra hand höll den unga damen annan näsduk, också våt, men af tårar. Sedan det förskräckliga uppträdet vid frukosten hade hon legat der orörlig, ett rof för omvexlande smärta och förbittring.

Hade det verkligen gått så långt? Var väl detta vilddjur den make, hon en gång valt, och som då tycktes älska henne så högt? Och nu — nu kunde han ju icke finna ord, nog bitande och hänsynslösa för att tillräckligt djupt sára henne. Hvad skulle hon taga sig till? Något måste göras, ty på detta sätt kunde det ju icke fortvara. Och modern, som inte kom! Det var ju flere timmar sedan hon sände bud efter henne. Hon var klok och van vid lifvet. Hon hade förut gifvit sin dotter goda råd och från början stått vid hennes sida som en god vän och hjälp. Hur olycklig och ensam hon var! Ej ett ljud hördes i hela huset. Visserligen hade hon sjelf sagt till, att det skulle vara tyst, men nu plågades hon genom denna frånvaro af allt lif. Om hon skulle försöka gå upp och se, hvad barnen togo sig till? Eller skicka efter gossen? Han skulle kanske hålla sig någorlunda stilla, om hon bad honom derom. Hon sträckte redan ut handen för att trycka på ringledningen, då hon hörde en dörr öppnas och slutas i fjerran och strax derefter hastiga steg.

»Mamma!» mumlade hon och sjönk åter ned med näsduken för ögonen.

De tunga draperierna kring dörren åtskildes, och in frasad modern, såsom vanligt mycket elegant och mycket brådslande.

»Min stackars lilla unge,» började hon med sin skarpa, lifliga röst, som i detta ögonblick satte »den stackars lilla ungens» alla nerver på ända. »Plågas du nu återigen af din otäcka hufvudvärk? Du får ursäkta, att jag inte kommit förr, men ser du, presidentskan hade bedt mig komma upp för att tala om basaren. Hon är så grufligt vänlig nu för tiden, och der var bara riktigt fint folk. Och hon frågade efter dig och ville hafva dig med, som blomsterförsäljerska eller någonting. Men det var rysligt, hvad här är mörkt. Jag kan ju knappast se dig.» Och dermed slog hon upp fönsterluckorna, så att rummet fylldes af ljus. Då hon dervid fick bättre syn på dottern, utbrast hon: »Men du har ju gråtit? Är det värre än vanligt, eller är det något annat, som står på? Se så, berätta mig nu. Du vet, att du kan tala om allt för mig.»

»Ack ja,» svarade Nina och brast åter i gråt. »Mamma är min enda vän.»

»Jaså,» återtog modern, och hennes ännu vackra drag fingo ett skarpt uttryck, »det är således din man, som varit framme igen.»

»Ack, mamma,» snyftade dottern, »jag uttärklar inte längre! Han gör mig vansinnig till slut.»

»Se så,» yttrade den gamla frun med en skymt af otålighet, »lugna dig nu och berätta, om det händt något särskildt i dag.»

»Ja, han har i dag rent af öfverträffat sig sjelf. Och jag vet verkligen inte, huru det kom sig, ty då vi träffades vid kaffebordet, var han vid mycket godt lynne. För min del var jag nedstämd och förargad, ty min nya, ljusa sidenklädning, som fru Blomgren kom hem med på morgonen, var aldeles förderfvad.»

»Ja,» afbröt modern, »hvarför har du qvar den der menniskan? Jag har ju alltid sagt, att hon inte kan sy en anständig klädning.»

»Åh' jag tycker annars bra om henne, men den här dräkten har hon då skämt bort. Nå, jag var ur humör, och då vet du, hur obehagligt det är, när någon försöker att muntra upp en, som de säga. Fins det något värre än att höra en annan sitta och skämta, när man sjelf är ledsen? Men jag

vet då med mig, att jag inte svarade ett ord, så att inte kunde han säga, att jag på det sättet retade upp honom.»

»Aldeles riktigt gjordt. En värdig tystnad är alltid bästa svaret på malplaceradt skämt.»

»Ja, han tystnade också snart och satt och såg förtretad ut. Men så började Albert att bråka lite' — du vet, mamma, hur liflig gossen är — och då röt Viktor till ett 'tyst pojke!', så att vi hoppade högt i vädret. Och så hade de kokt äggen så, att de voro stenhårda, och så blef han ond för det och sade: 'man kan väl inte äta trä, heller.' Och utaf allt det der bråket blef mitt hufvud allt värre och värre.»

»Du lilla stackare,» suckade den delta-gande modern.

»Men nu kommer det värsta,» fortsatte den unga frun, som under berättelsens gång blifvit märkbart upplifvad och nu steg upp och började gå fram och åter, med lifliga gester illustrerande sina ord. »Rätt som det var, sade Albert, att han inte ville ha det ägg, som sköterskan matade honom med, och så sade han precis med Viktors ton: 'man kan väl inte äta trä heller', och detta så komiskt, att det var omöjligt låta bli att skratta. Du vet, mamma, hur söt och lustig gossen kan vara, men Viktor senterade det inte alls, utan satt som ett åskväder och sade endast, att han skulle tåga och äta. Hade nu bara gossen fått något, som han tyckte om, så hade allt varit bra, men i stället envisades den dumma sköterskan att vilja stoppa i honom det der ägget, och då var det ju naturligt, att han började skrika. Han är minsann tillräckligt förståndig att veta, hvad han vill, fast han inte är mer än fem år. Men vet mamma, hvad Viktor då gjorde! Han svor till aldeles förfärligt och slog handen i bordet, så att allting dansade, och så skrek han att gossen skulle ledas ut och aldrig få komma till bordet, förr än han lärt sig bordskick. Sedan fräste han, att jag gjorde bättre i att bekymra mig lite' mer om hushållet och barnen och lite' mindre om mina klädningar, så skulle vi få det trefligare. Men nu var jag riktigt ond och sade honom rent ut, att han före bröllopet kunde sagt, att han ville hafva en hushållerska och barnpiga i i stället för en bustru, så hade jag vetat, hvad jag skulle rätta mig efter. För resten tyckte jag det vara simpelt, att herrarne togo sig af fruntimmernas toalettaffärer. Det var jag aldrig van vid hemma, ty både min mor och far voro fina menniskor, sade jag.»

»Mycket rätt,» instämde modern. »Han borde hafva gift sig med en piga. Nå, han blef väl tystad då?»

»Jag trodde det till en början, ty han blef aldeles lugn och såg blott på mig med ett försmädligt leende. Men så... nej, jag kan aldrig tala om det,» afbröt hon sig sjelf och stälde sig framför fönstret med ryggen utåt rummet.

»Se så, kära du,» uppmuntrade modern, med största nyfikenhet afspeglad i sitt ansigte. »Var nu inte barnslig. Tror du inte, jag känner din man och hans hänsynslöshet? Hvad honom beträffar väntar jag allt och kommer ej att förvånas öfver någonting.»

Nina vände sig till hälften om och kastade en hastig blick på sin mor. Hade det varit tänkbart, skulle man kunnat tro, att skuggan af ett spefullt leende krusade hennes läppar. Hon började tvekan:

»Nå, som mamma vill. När han hade suttit en stund och grinat åt mig så der, sade han med likgiltig ton, som om han ta-

lat om det hvardagligaste i verden: 'Jag tror dig fullkomligt, ty affärerna i ditt föräldrahem inskränkte sig väl till: ur hand och i mun, och hvad kläder beträffar, så tviflar jag på, att du och din fru mor i hela ert lif haft så många klädningar, kappor och annan grannlåt, som ni nu konsumera på ett år.»

Hur väl fru revisorskan Rosengren än trodde sig känna sin måg, hade hon nog ej väntat sig detta. Hon störtade upp ur soffan och utropade med darrande läppar:

»Sade han så? Vågade han verkligen säga detta?»

»Nästän ordagrant, mamma,» svarade dottern, ej mindre upprörd. »Det går aldrig ur mitt minne. Och i närvaro af betjenten till på köpet, som just i det samma kom in med kaffet.»

»Usling!» hväste den gamla frun, helt och hållet glömmande sin vanliga värdighet.

»Ja, något dylikt sade äfven jag, i det jag reste mig upp för att lemna rummet. Jag hade likväl ej tagit många steg, förr än jag hörde honom kasta sin gaffel i bordet och så häftigt resa sig upp, att stolen föll omkull. Jag får säga, att jag nästan sprang ur salen, så rädd var jag, att han skulle hinna upp mig och...

(Forts.)

Från Iduns läsekrets.

Klara Vågahals.

Någon har tillsändt oss ett urklipp ur Hudiksvallsposten, åtföljdt af följande verser. Vi ha ej velat förvägra dem plats, då en vacker tanke ligger som grund, men meddela först den i frågavarande tidningsnotisen, som torde tjena som inledning.

På fredagen i förra veckan, berättar nämnda blad, föll, strax före mörkrets inbrott, en liten 5-årig gosse vid Iggesunds bruk i dammen ofvanför landsvägsbron och drogs af strömmen hastigt ut på djupet.

En båtsmansdotter från Enånger, Klara Vågahals, som på något afstånd från olycksstället åså händelsen, skyndade dit och kastade sig utan vidare direkt i det kyliga och djupa vattnet samt lyckades sålunda i sista ögonblicket få fatt i den lille, ehuru med största fara för sitt eget lif.

Efter lämplig behandling återkallades lifvet hos gossen, och räddarinnan fick ej håller någon märkbar skada af det kalla badet.

* * *

Väl bullrar den stora hopen
Sitt bifall högt i sky
Åt blodiga hjeltedater,
Bravader och vapengny;

Åt denna verdens mäktige
Byggs ärestoders rad,
Och deras bragder skrivas
I guld på historiens blad.

Den enkla qvinnan af folket
Hon visste ju ock att te
I kärleks namn och anda
En bragd så fullt som de.

Men ej skall hopens lofsång
Och äreropens skall
Belöna hennes gerning,
Som glöms, förr'n dagen är all.

Ack nej, ty sjufaldt större
Blir hennes tysta lön:
Ett tacksamt modershjertas
Välsignelse och bön!

Cordula.

Bidrag i alla ämnen mottagas med tacksamhet.

Fönsterträdgården.

Bladlössen, hvilka så ofta förstöra våra blommor. hafva nu funnit sin öfverman; 30 ort qvassiaspån kokas 10 minuter i 4 à 5 liter mjukt (helst regu-) vatten. Vatskan silas, och man upplöser i henne 30 ort fin tvål. Sedan hon kallnat, omrör man henne noga och besprutar de angripna växterna ymnigt dermed. Ännu bättre är att tvätta skott och knoppar rena. Verkan gör sig snart märkbar. Efter 15—20 min. måste de döda och döende djuren spolas bort från plantan med rent vatten.

Tvätten.

Citronsaft är bästa medlet att borttaga saftfläckar ur linne- och bomullstygger. Man pressar saften ur en eller flere citroner allt efter mängden af fläckar och doppar vare sig duktyg eller kläder, som man fått fläckar på, i citronsaften samt tvättar det sedan i något varmt tvålvatten, och fläckarne äro fullkomligt borta.

Gräsfläckar. Gräset är gifmildt nog att icke endast fröjda oss med sin doft, utan det delar äfven i öfverflöd med sig af sin gröna färg, till stort men för de ljusa sommardrägter, man tagit på. Vatten hjälper icke mot dessa sommarfläckar, de må härröra från gräs, bär eller till och med rödvin. Det bästa och mest oskadliga medlet är att gnugga ur fläcken med sprit, väl till märkandes, utan att förut ha begagnat vatten. Tjårfläckar får man också lätt på sig under samma tid, då de göra alla med tjära bestrukna föremål meddelsamma och frikostiga. Tjårfläckarna borttagas ur hvad tyg som helst, om man gnider in dem med ägg-gula och sedan sköljer efter med ljumt vatten.

Bakning.

Födelsedagstårta. Fem ägg vägas, lika vikt mjöl, socker och något mindre smör uppväges också. Smöret röres en half timme, derefter det siktade sockret och äggulorna jemte mjölet; tillsattes de till skum slagna hvitorna. Vill man hafva någon smak kan man rifva i litet citronskal eller bittermandel. Hälles i smord form och gräddas i ganska varm ugn. Obs. Genom att taga hälften hvetemjöl och hälften potatismjöl blir kakan lättare.

Smulbröd. Öfverblifna bakelser, småbröd och några få skorpar krossas och blandas med ägg till en tjock deg. Ett spetsglas konjak tillsättes, socker — om så behöfves — samt några hela skällade mandlar. Arbetas på bakbordet och så mycket mjöl iblandas, att degen kan handteras. Rullas i längder, tjocka som två fingrar, läggs på smord och mjölbeströdd plåt och gräddas i varm ugn. Uttagas och öfverpenslas med vatten och äggula samt skäras genast på plåten med skarp knif öfver sneden i långa bitar.

Matlagning.

Lefver. Stekes i gryta, ungefär en quart, i flott eller smör. Upptages sedan och skäres i skifvor, hvilka åter nedläggas i grytan och få steka ännu en stund. Såsen afredes med en matsked mjöl, vispad i grädd. Salt, peppar och sirup läggs efter smak. — Ett annat sätt är att skära lefvern i skifvor, hvilka beströas å båda sidor med litet salt och mycket rifvebröd samt stekas i smör. Under stekningen öfvergjutes den med tjock sot grädd. Såsen uppvispas och spådes, om så behöfs, samt gifves smak af sirap och ättika för den, som så önskar. *Elsa.*

Smårätter. Kissar. Kanterna afskärmas på hvetbrödsstykningar, hvilka hastigt doppas i mjölk och stekas i en panna på en sida ljusbruna. Uppläggas; en urbenad anjovis lägges emellan två brödstykningar med de stekta sidorna inåt,

de tryckas samman, doppas i mjölk och derefter i rifven ost samt stekas och vändas försigtigt för att sedan stekas å andra sidan, hvarefter de genast åter rullas i rifven ost. Serveras till smörgäsbordet eller som frukosträtt.

God pressylta (svar till frågan 247) tillagas på följande sätt: Man tager det väl rengjorda svinhufvudet tillika med halsbiten af svinet samt en bra stor kalfstek, kokar allt tillsammans tills det blir mört. Då upptages det, och svålen aftages. En servett lägges öfver en s. k. bråpanna, och i denna breder man nu svålen; derpå lägges man ett hvar af fläsket, skuret i vackra bitar, sedan ett hvar kött och fortfar sålunda, så länge något är kvar. Emellan hvarje hvarf strör man fint salt och hvitpeppar. Derefter knytes handduken till med ett starkt snöre, och syltan lägges i spadet, hvori fläsket kokat, att värmas igenom, upptages och ställes i press öfver natten. »Siri.»

Potatismos. Potatisen kokas och skalas samt kramas väl sönder. En bit smör, en kaffekopp socker, några stötta bittermandlar, litet salt, så mycket uppkokt mjölk man tycker behöfs. Då det är väl blandadt, röres det fort åt en led, tills det blir alldeles hvitt. — Är mycket godt. —*ia.*

Potatisbullar. Potatisen kokas, skalas och kramas sönder mycket väl. 2 äggulor, 1 kaffekopp strösocker, 6 à 8 stötta bittermandlar, salt efter smak. Blandas till moset, som rullas till lagom stora bullar att få rum uti en väl smord munkpanna. — Beräknadt för 8 personer. —*ia.*

Pommersk ösoppa. 6—8 ort smör brynes med mjöl, hvarefter man lägger en full matsked mjöl deri, och röres det, till dess afredningen blir starkt brun, då man tillsätter ett stop kokande öl, till hvilket satts socker, hel kanel, citronskal, kardedumma och litet salt till afredningen. Soppan får ett uppkok och anrättas öfver rostadt franskt bröd. *Gourmand.*

Ålstufning efter engelsk-amerikansk metod. Man tar 2 medelstora ålar, som flås (ej lefvande!!!) och rensas; hufvud och hals skäras ifrån, resten delas i stora stycken, som rullas i mjöl, peppar och salt och stekas i smält smör. När styckena äro bruna, tagas de upp och ställas en kvarts tid vid elden, så att fetten kan dra ut, hvarpå de få svalna. Man har samtidigt kokat en stark kötsoppa med hufvudena och halsarne samt ett skedblad sardellsås och några hackade sardeller, några champignoner, en half kopp vinättika och ett vinglas sherry. I denna sås kokas fisken långsamt en half timme, hvarpå den serveras. *Gourmand.*

Falsk gräddkaka. $\frac{2}{3}$ liter god mjölk, $\frac{1}{3}$ liter god grädd, $\frac{1}{3}$ liter hvetemjöl, 3 matskedar strösocker, 4 bittermandlar och 4 ägg. Grädden vispas till hårdt skum. Mjölk, äggulorna, mandlarna, sockret och mjölet vispas tillsammans. Gräddskummet slås deri och sist hvitorna, som böra vara hådt slagna med knif eller stålvisp. Gräddas vid ej allt för hastig värme. —*ia.*

Såser.

Smör och mjöl fräses med ett half stop vatten eller svag buljong. Fem äggulor vispas med 2 skedblad grädd, värmes öfver elden, medan man låter det föregående kallna. Blandas sedan, hvartill kommer 2 matskedar matolja, litet senap och ättika samt socker efter smak. Till slut iröres ett half kvarter vispad grädd.

Efterrätter.

Billig och god brulöpudning. I ett halfstop ljum mjölk upplösas väl 5 hveteskorpar, sedan iblandas 3 hela

ägg. Ett half skålp. socker brynes, en bleckform bestykes invändigt dermed, och den andra hälften slås till smeten, som derefter hålles i formen. Öfverallt strös finhackad, skällad bittermandel samt ett par rifna bittra. Nedsättes i en panna med vatten och får sedan koka, men efferes noga, att vattnet ej kokar öfver formen. Uppstjelpes och serveras varm eller kall, med eller utan sylt.

Viktoriapuffar. Katrinplommon få ett hastigt uppkok, upptages och urkärnas. En smet göres af 2 hela ägg, 4 matskedar grädd, socker och vanilj efter smak, samt så mycket mjöl, att det blir som en vanlig pannkakssmet. Katrinplommonen doppas häri med en gaffel och läggs i kokande flottyr tills de blifva mörkgula. Serveras högt på fat öfversiktade med socker.

Fin efterrätt. Man köper vindböjlar, gör en tjock vaniljsås, fyller dem härmed, när säsen kallnat och då är temligen stadig. Läggs i en vacker djup porslins- eller silfverform och öfverslås derefter med en varm chokoladglasyr bestående af osokrad chokolad, vanilj, socker och vatten.

Toaletten.

Att ordna rekonvalescentens hår. Det svåra ordnandet af håret efter en sjukdom underlättas betydligt med tillhjelp af potatismjöl. Man strör allt efter hårets riklighet 125—250 gram potatismjöl i det upplösta håret och tar derefter på en kamkofta. Efter 2 till 3 timmars förlopp börjar man borsta och kamma håret, hvilket nu går mycket lätt. Håret blir tillika genom denna behandling renadt från dam och orenlighet samt mjukt och smidigt. *Doktorinnan.*

Utmärkt tandpulfver. Köp på apoteket *finslammad* krita jemte litet kamfer för 25 öre. Eller också blandas kritan med pepparmynta.

Ett nyttigt bruk. För att man ej må behöfva göra så många försök med tvättsvampars rengöring, får jag förorda en utmärkt sak både för barn och stora, nämligen att taga en ny bit domestik eller en gammal ren näsduk, vika den uti fyra delar uti handen och så med litet hvit mandeltvål tvätta ansigtet och öfriga kroppen, hvilket »tar» mycket bättre och käns bra skönare än en mjuk svamp. Att tvätta ansigtet med tvål torde vara mindre brukligt, men är af stor vikt för att hålla porerna öppna och hyn klar; detta sätt kan försökas. Om man först tvättar sig med en ren lapp och rent vatten, så blir vattnet lika klart, men tager man litet mandeltvål dertill, så blir resultatet ett smutsigt vatten och ett rent och klart ansigte, hvilket äfven i ålderdomen håller sig fritt från skrynklor. Lappen sköljes ren för hvarje gång, hvilket är af stor vikt, der det är många barn att tvätta. Metoden innebär en verklig besparing att sätta värde på, emedan tvättsvamp är en dyr artikel i ett hem med många ledamöter. Äfven på resor tar en hopvikt, torkad tvätklapp bra mycket mindre rum än en svamp. *A. O.*

Hvarjehanda.

För att igenkänna om linne är förfalskad eller icke fuktas det med linolja. Linnetrådarna få härigenom ett genomskinligt utseende, liknande ojdadt papper, bomullstrådarna deremot behålla sin hvithet och bli ej genomskinliga.

Glas i allmänhet och särskildt lampglas springa lätt sönder vid hastig temperaturvexling. För att göra dem mindre känsliga läggs glaset före begagnandet i kallt vatten, som saltas och derefter får koka upp samt, sedan det fått koka en stund, afkyles med möjligaste långsamhet.

Att utan hjälpmedel kunna skilja linne- och bomullsvåfnader från hvar andra. Tager man mellan ena handens tumme och pekfinger en tråd af linne och en af bomull, uppsnor dem långsamt och försigtigt med den andra handen och tvingar dem genom en sakta dragning att brista, så skall man just på brottsställets utseende kunna sluta till, hvilken tråd är af bomull och hvilken af linne. Bomullsträden, som för öfrigt brister mycket förr än den af linne, visar i brottändan ett virrvarr af krusiga fibrer, medan linneträden har ett tvårt brott och visar en tafs af raka, i hvarandra ej förslingrade fibrer. Den, som en gång utfört detta prof, skall ej mer låta lura på sig bomulls- i stället för linneväf, och han skall till och med kunna se, om den föregifna linneväfnaden innehåller minsta tillsats af bomull.

Läkareråd.

T. P. (?) Se svar till Lilly i n:r 13.
Semiramis. 1). Tvätta händerna på qvällen med *hett* vatten; ingnid derefter kamfersprit och ligg med vantar öfver natten. Tvätta dem på morgnarna i *iskallt* vatten med grundlig frotering efteråt, tills de blifva varma. 2). Mycket olämpligare än borstning. 3). Använd d:r Ulmgrens tandpulver. 4). Aseptintvål. 5). Se svar till Lilly i n:r 14. 6). »Mask i håret» — hvad är det!? 7). På denna fråga bli vi er svaret skyldiga. Ni har i alla händelser intet annat att göra än njå er med faktum.
Ol. (?) 1). Icke, om ni har bra mage. 2). Se svar till Ina i n:r 9.
Capitola. 1). Edra upplysningar äro alltför knapphändiga. Försök emellertid att till måltiderna taga tre stycken *Blaud's jernpiller.* Undvik salt, fet och sur föda. 2). Bör opereras.
Oly W. Ganska säkert s. k. finnar. Se svar till Lilly i n:r 13.
Alma. 1). S. k. aseptintvål. 2). Äro dessa »knölar» oömma, värka icke och tilltaga ej i storlek, så kan ni lugnt låta dem vara.
C. R. 1). Fordrar undersökning. 2). Bästa och säkraste medlet äro lämpliga bad (i förning med massage), hvorför ni, om möjlighet finnes, bör nästa sommar besöka lämplig badort. Det vore naturligtvis af nytta, om ni redan nu kunde få god massagebehandling. — Lifsfarligt är det onda alls icke. 3). Se svar till Fina i n:r 42.
En ung flicka. Eder fråga finnes besvarad i n:r 5 i svaret till Souma Ax. 1).
Emma M. Använd den behandling, som (Forts. af »Läkareåd» å nästa sida.)

Annonser.

Annonpris: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser). Ingen annons införes under 1 kr.

PLATSSÖKANDE.

En ung flicka önskar med första plats i en god familj för att biträda i hushåll och med sömnad. Små pretentioner. Svar till »J.», adr. Jungs skola, p. r. [572] [G. 6182]

Emot fritt vivre önskar sig en ung flicka plats att gå frun till handa och deltaga i inom hus föref. görom. Svar till »21 år», Falun, p. r. [581]

En bildad flicka, som en längre tid vistats i Schweiz, önskar i Stockholm plats som sällskap åt ett äldre fruntimmer eller ock anställning i familj som lärarinna eller som hjälp vid skrifgöromål och lexläsning. Svar till »25», Iduns byrå. [580]

En ung, anspråkslös flicka önskar gen. pl. att gå frun till handa. Sökanden är kunnig i alla inom hus föref. görom. Svar torde godhets. sändas till »I. A.», Iduns byrå. [586]

En ung flicka, som efter slutad uppfostran i hemmet genomgått Praktiska Hushållsskolan vid Hårstorp, önskar behålla plats i en god familj såsom biträde i alla inom ett hushåll förefallande göromål. På aflönning göres ej afseende. Adr.: Iduns byrå, Stockholm. [559]

Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris — enligt öfverenskommande mellan Redaktionen och de flesta af Iduns annonsörer.

DROTTNINGGATAN 50, 1 tr.

REALISATION!

I likhet med föregående år och för vinnande af hastig omsättning, realiserar undertecknad sitt stora och välsorterade Modevarulager, bestående af:

Silkes-Sammet, svart o. kulört, god vara 1: 20 2: —	Yllespetsar, kul., god vara 18 — 30	Sidenband, släta, breda... — 25 — 40	Vantar, Kammar o. Nålar från — 10
Silkes-Sammet, rand o. fason, med sidenbotten, har kostat 5, 6 kr. mtr, säljes nu till 2: 10 3: 50	Perityll 1: 80 3: —	Sidenband, fas. — 20 — 35	Perlbandåer, Perlblommor.
Kapp-Plysch, fas., har kost. 6 kr. pr mtr, nu 2: 40 4: —	Siden-Crêpe, alla färger — 60 1: —	Sammetsband, alla färger.	Hårprydnader, Guld- o. Silfverfjärilar.
Silkes-Plysch, alla färger Patent-Sammet, svart à 80 öre mtr, kul. — 90 1: 50	Tyll, slät o. fas., alla färger. Hattffor af siden, 80 cm. långt — 25	Skärphand, alla färger o. qualitéer — 75 1: 25	Hårrosetter, Blommor ... från — 50
Sidensarges, alla färger och qualitéer — 75 1: 25	Barber, svarta o. crème, nyheter. Barbtyll.	Moaré-Band, breda, från — 42 — 70	Äkta Plymer » — 25
Kläde, slätt och fas. till Klädningar o. Hattar. Snörmakerier till halva värdet.	Fichus, Balblommor. Jabots, af spetsar, fina 1: 75	Kinesiska Flågtar pr st. — 25	Fantasifjädtrar 25 öre, Vingar 10 öre.
Spetsar, broderade — 15 — 25	Perljabots, Perldiadem, nyheter. Spetsboor, Sidenboor.	Ylleschalar, stora, från » » 3: —	Foglar från — 50
Spetsar, Siden, Perlspetsar.	Hattar, monterade, från pr st. 4: —	Sidenschalar.	
	Hattar, äldre, från » » — 50	Teaterschalar.	
	Hattar, ny modell » » 1: 50	Sorties de Bal.	
	Hattstommar, franska, 50 % rabatt.	Teaterbalytter.	
	Hattstommar, svenska pr st. — 37	Underkjortlar.	
		Snörlif, god vara pr st. 1: 75	
		Förkläden, svarta, af ylle, god vara » » 1: 25	
		Halsdukar, fyrk., af siden » » — 75	

Realisationen började måndagen den 11 dennes.

F. HOLMER, 50 Drottninggatan 50, 1 tr.

[579]

finnes föreskrifven för Ina i n:r 9. Fettningningarna äro ej skadliga.

Fattig flicka. För att kunna besvara edra frågor fordras nödvändigt tillfälle till undersökning.

Mary-Anne. Kan afhjelpas blott för en tid af några dagar, och medlen äro ej alldeles ofarliga. — Jemför svaret till Hulda i n:r 19.

Gorda. Se svar till Souma Ax. 1) i n:r 5 och till Lilly i n:r 13. Envisa fall fordra behandling hos läkare.

Bekymrad 17-åring. Tvätta huvudet morgon och afton med *napholsprit* (1 %).

M. Försök ingöjdnigar af lanolin. Något säkert resultat väga vi dock ej utlofva, hvarför ni torde göra klockast i att vända er till specialist.

24-åring. Tag två gånger i veckan ett stort lavemang på en kanna vatten och en gång dagligen ett lavemang af 1/4 quartet afkok på två matskedar *quassivod*. Under några dagar skall ni morgon och afton taga en struken tesked maskfrö (*Pulsis amarus ferratus*). — Kuren fordrar ihärdighet, ty de äro mycket svåra att afdrifva.

Kajsa. Se svar till Mary-Anne i detta nummer. D:r — d.

Frågor.

N:r 286. Frågas, hvilket är bästa förfarings-sätt att åt pressade ängsblommor bibehålla dess färg, exempelvis: Gullviva, Linnéa, Blåklint m. fl.?

Hvilka äro de mera kända personligheters älskingsblommor, favoritfärg, favoritarier eller sänger, maträtter, uppehållsort?

Prenumerant.

N:r 287. Vill någon af Iduns läsarinna godhetsfullt lämna upplysning om sättet, huru man bereder och bakar *haffreke*, lik den, som fås från större kexbagerier utomlands, vore jag tacksam?

Rådlös.

N:r 288. En husmoder på landet frågar, om någon af Iduns läsarinna känner någon huskur eller något bepröfvadt medel till förekommande af kalfningsfeber eller till dess fördrifvande hos kor, som nyligen burit.

A. E.

N:r 289. En af Iduns läsarinna frågar, hur en förlöfning brytes, sedan en lysning redan akknats. Mycket ung ingick hon förlöfning enligt föräldrars önskan, men sedan har hennes hjerta intagit af en verklig böjelse, hvilken hon fruktlost sökt bekämpa. Ju mer bröllopsdagen nalkas, dess olyckligare känner hon sig och anropar nu Iduns läsarinna om råd, hur hon skall kunna återvinna sin frihet. Hon har i romaner läst, att hjeltinnan »sagt nej i brudstolen» och undrar, om det går an i verkligheten.

Iduna.

N:r 290. Huru skall jag på enklaste och billigaste sätt kunna göra en skrifbordsmatta? Önskligt vore, att mattan blefve värmande för fötterna. Hvilket eller hvilka material vore i så fall lämpligast?

Öppraktisk finska.

N:r 291. Vill någon af Iduns vänliga läsarinna meddela mig upplysning om, huru kaorielofgar böra värdas för att väl frodas, trivas och länge leva? Mina foglar äro anars pigga, men »plocka» sig oupphörligt, och vingarna äro vid roten röda och glesa. Lida de väl af ohyra, eller hvaraf kommer sig detta? Huru förekommes ohyra, och då foglarnes klor bli alltför långa, hvad bör göras? Mycket tacksam vore jag, ifall någon ville meddela mig några goda råd.

Bekymrad prenumerant.

N:r 292. Huru skall man blifva af med väggohyra i en turkisk divan, när detta tillkommit af en olycksbändelse ej genom gammalt inbietet i rummet?

Gammal prenumerant.

N:r 293. Huru tvättas bäst cremefärgade trädgårdner, att de bibehålla sin ursprungliga färg?

DIVERSE.

Doktor A. Afzelius
Lilla Vattugatan 24, 9—10 och 2—3.
Mag- och hudsjukdomar.
[153]

Doktor MAGNUS WIKSTRAND,
Kungsgatan 8 (vid Hötorget),
behandlar invärtes och könssjukdomar.
Träffas kl. 9—10 f. m., 2—3 e. m.
[520]

Doktor A. KULL
Riddargatan 26 A, 1 tr. upp,
kl. 9—10 f. m.; 1/3—1/4 e. m.
[472] (G. 24414)

Doktor Carl Flensburg
33 Drottninggatan 33.
Hvardagar 1/3—1/4. Helgdagar 10—11.
Behandlar företrädesvis *Barnsjukdomar*.
[34]

Doktor Karolina Widerström
Bryggargatan 6. 2 tr. Allm. tel. 83 00.
Mottagningstid: Alla hvardagar 12—2.

Med. D:r ERNST SALÉN,
Ögonläkare.
Bostad: Stora Vattugatan 2,
Mottagning: helgfria dagar kl.
1/3 10—1/3 12 f. m.

Tandläkaren Constance Elbe,
Humlegårdsgatan 8, 2 tr.
Rådfrågningstid 1—2. [120]

ROLAND MARTIN
Tandläkare
Wasagatan 10, Stockholm,
snedt emot Centralstationen. [243]

Tandläkaren F. A. Widfond,
51 Kornhamnstorg 51,
träffas kl. 10—2 och 5—6.
OBS. Har förut under 10 år bott i
n:r 57 Vesterlånggatan 57. [527]

Panoraman
i
Rundmålningsbyggnaden
å Djurgården är öppen alla
dagar från kl. half 10 f. m.
intill mörkrets inbrott.
[460]

SIDENTYGER

NU INKOMMET
ett rikhaltigt lager
af
Svarta och Kulörta

SIDENTYGER

F. W. CAMPANIUS,
43 VESTERLÅNGGATAN 43. [568]

Solida qualitéer **Lägsta priser**

Observera noga,
att från **Axel Marcus, 17 Drottninggatan 17,**
Stockholms största Modeaffär för endast detail, sändas
profver å alla moderna Baltyger i silke, ylle och bomull,
samt förfärdigas *skyndsamt, elegant och billigt* alla slags
KLÄDNINGAR samt **MORGONROCKAR.**
[546]

Sv. Panoptikon
Kungsträdgårdsgatan 18
öppet hvardagar och söndagar hela dagen från
kl. 9 f. m. till 10 e. m.
[359]

RAMLOSA

Min nya priskurant
öfver rikhaltiga förråd
af alla slags
plantskole-
artiklar

är nu
utkommen
och tillsändes
franko.

Helsingborg i sept. 1889.

N. P. JENSEN

En äldre praktiserad person önskar gå i hus och laga till middagar och supéer. Pålitlig och billig är den sökande. Svar: Stora Vattugatan 5, 4 tr. [583]

Panorama international,
Hamngatan 18 B, 1 tr. upp.
(bredvid Svea-Salen)
Lördag sista gången
1:sta Serien: Verldsutställningen i Paris 1889.
Derefter: **Köln. Aachen.**
Abonnementsbiljetter, gällande för 8 besök, kr. 1: 75 resp. 1: 20.
Öppet alla dagar från kl. 10—10.
Hvarje söndag nytt program!

Husmödrar!

Försöken **Th. Winborg & C:s**
Stockholm tillverkningar af

Concenterad
Ättika
på flaskor för utspädning

Senap,
blandad efter engelsk och fransk smak, flere sorter.

Beefsteaksauce.

Soja,
flere gånger prisbelönade och fullt jemförliga med de bästa utländska fabrikat. Tillhandahållas hos Hrr spicerhandlare. [95]

Iduns Uträttningsbyrå

ombesörjer genom fullt kompetenta personer uppköp i alla möjliga branscher gratis åt Iduns och Skandinavisk Modetidnings abonnenter och för uppdrag åt andra mot en obetydlig ersättning. Alla saker skickas mot efterkraf och få returneras (dock genast) mot fraktkostnaden. Dubbelt porto torde medsändas. [241]

Hur tillagas katrinplommonsufflé samt kanelmunkar? Svar emotes tacksamt till

Maja.

Nr 294. Hvar finnes numera i tryck och af hvem är författadt ett poem med namnet »Julkalaset», hvaraf första versen börjar så: »Herr Hektor från cyniska skolan oss glädde med tjugande välkommet förutan all list, och själva Herr Prosten till möte oss trädde i sammetskalott på sin förstuguvist.»

Variable.

Nr 295. Kan någon välvillig Stockholmsfru säga mig, hvad 3 rum och kök kosta i Stockholm, och hvad ett hushåll på fyra personer (fruntimmer) ungefär kan lefva på der? Frågas af en sorgse

Enka.

Nr 296. Huru skall ett 60 årigt fruntimmer med aftagande helsa kunna existera på ett kapital af 80°0 kronor? Hvar skall hon säkrast placera det, för möjlig högsta ränta? Har svenska allmänna pensionsinrättningen trädt i verksamhet? Finnes någon pensionsinrättning för äldrestigna? Hoppas att någon af Iduns läsare vill gifva ett pålitligt råd åt »Kärvingen.»

Kärvingen.

Nr 297. I berättelsen Skogsfrun förekommer ofta uttrycket »Vantar tar hafsnagar helst». — Hvad menas dermed frågar

Charlotta.

Nr 298. Haf godheten upplys af hvilken anledning ärtor och fläsk öfver mest hela Sverige användas uteslutande om torsdagar till middag.

Artan.

Nr 299. a) Hvilka medel och förfaringsätt äro bäst och enklast att använda för att utan någon skada borttaga bläckfläckar ur duktyger (linne och bomull)?

b) Hvilka medel och åtgärder förordas för borttagande eller förminskande af fuktighet i källare (egande både lufttumma och affall för dagvattnet; källaren är ej dränerad och saknar sålunda täckdike under källargolvet)? Hvilka medel härför alltså, kemiska eller fysikaliska? (Till millioner kronor torde säkerligen förlusten i vårt land belöpa sig, derigenom att lifmedel och annat förstöras, hufvudsakligen genom fuktighet i källare.)

c) Hvilket ämne (tillsats) användes numera vid bärsyltning med socker, och till hvilken proportionerlig vigts- eller rymdmängd, på det att ej så mycket socker (»skålpund mot skålpund») må åtgå vid syltningen?

d) Då gräsparfven (Pringilla domestica) är en öfvervägande skadlig fågel, som bland annat bortjagar och på allt sätt ofredar de nyttiga, insektätande småfoglarna (sångarna!), så frågas: hvilka radikalemedel (utom gift) finnas för gräsparfvens utrotande eller åtminstone förminskande å landtjärdar?

e) Då den sluga och roflystna skatan (Pica caudata) äfvenledes är en öfvervägande skadlig fågel, som bland annat skonölet plundrar småfoglarnes bon och s. k. fågelhäkar (konstgjorda fågelbon) på ägg och ungar samt afäter körsbären och knopparna å fruktträden, så frågas: hvilka äro radikalemedlen mot skatan?

Alma.

Breflåda.

Thilda. Nej.

E-th. Antages.

Elma. Det insända tillhör annonsafdelningen.

Gudrun. Hjärtligt tack för den talangfulla bearbetningen!

D. Whyte, Luleå. Alla nr för året — med undantag af nr 7 och 9, som äro alldeles utgångna — stå att få från expeditionen. Pris: 1 kr. för kvartal, 4 kr. helt år.

M. W. Af för enskildt natur att lämna sig för Idun.

Vän af Idun och Edda. Se svar till Elma här ofvan!

Petrea. Ett allt för ordagrant berättande af en allmänt känd saga utan någon särskild tillämpning! Mindre lämpligt. Eder uppsats i barnfrökenfrågan kommer snart.

Red.

Innehållsförteckning:

Wendela Hebbe; af J. N.-g. (Med porträtt.) — Iduns hundraedde nummer, en återblick. — Kanhända de dock gjorde illa; dikt af Mothilda Langlet. — Ett brev från fru Haraldson; till Ave. — Våra barns leksaker; af Margareta Henke. — Iduns julkalapsbazar. — I kuppén; en dialog i kvinnofrågan af m. — Koka — lagom; af »Kokfrun». — Den första utstyrseln; af Pinnkan H. — Smånotiser från kvinnoverlden. — Hvems var felet; en äktenskapsstudie af Ottar. — Från Iduns läsekrets.

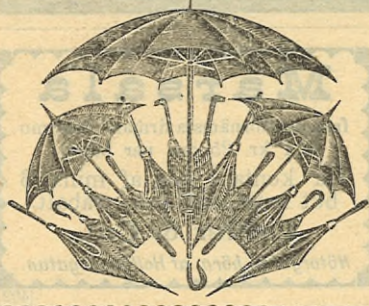
Fönsterträdgården. — Tvätten. — Bakning. — Matlagning. — Säser. — Efterrätter. — Toaletten. — Hvarjehanda. — Läkareråd. — Frågor. — Breflåda.

Paraplyer.
Sveriges största lager af alla brukliga kvalitéter

ROSENBERGS

utförsäljes nu till julen till ofantligt billiga priser.

17 Tyska Brinken 17.

Parasoller.
HALFSIDEN.
Paraplyer (gloriosa)

Paraply-Magasin.

stort parti till kr. 3,50 pr st.

22 Drottninggatan 22.

Lampor
af alla modeller jemte alla slags tillbehör, äfvensom de förnämsta brännare, som hittills i handeln före kommit.

P. G. BJURSTRÖM.

Te- Kaffeo. Gräddkannor, Bordsurtouter, Sockerskålar, Visitskotskorgar, Brickor o. Brödkorgar, Mat-, Desert-, Strö-, Kaffeo, Te-o. Sässkedar, Knifvar, Gafflar, Ljusstakar och öfrigt af Nysilfver och Pläterarbeten.

P. G. BJURSTRÖM.

Lyx- Artiklar:

Ljuskronor, Kandelabrar, Blommor, Album, Parianfigurer, Fantastbord, Vasor, Urnor, Bordsprydnader m. m.

Blomkrukor, Blomställ, Diverse artiklar för Skrifbordet samt för Herr- och Damtoaletten m. m.

51 Drottninggatan 51 STOCKHOLM. [550]

Bosättningsartiklar
till fabrikspriser af Glas o. Porslin, alla sorter, för Hushåll, Källare och Schweitzerier.

P. G. BJURSTRÖM.

Te- o. Kaffe- dosor, Kaffe- qvarnar, Brickor, Hinkar och Baljor af zink, lackerade Brickor o. Brödkorgar, Stenmortlar, Träbrickor för matbordet, Rifjern, Sopskyfflar, Handlykter, Strykugnar, Spisar, Kaminer, Rullgardiner, Rotborstar o. öfriga Bosättnings-Artiklar.

26 Regeringsgatan 26

Goda

TANDSKAR

till billiga priser hos

K. F. ÅLUND,
Stockholm.

26 Drottninggatan 26

[557]

ENGELSKA och SACHSISKA HEL- och HALFYLLE-

D. C. WENNERSTRÖMS
Manufaktur-Magasiner
STOCKHOLM

45 Drottninggatan 45 80 Drottninggatan 80
hörnet af Klarabergsgatan. hörnet af Appelbergsgatan.

Ständigt lager af Svarta äkta Lyoner-Sidentyger och äkta Schalar.

[162]

PARAPLYER och PARASOLLER.

EXCELSIOR-TE.

Direkt från Hankow (China) importeradt, oförfalskad Te af 1889 års skörd, i flere utsökta, aromatiska och prisbilliga kvalitéter. Försäljes packadt i bleckburkar, kartonger och silfverstanniol genom Speccerihandlarne.

En-gros-lager hos **Otto Dahlström & Komp.** [524]

Excelsior-Te.

J. G. Hammars
Lampkök.
Stor värmeförmåga. Brinna luktfrött. Brilljant belysning. Pris: enkla med en veke 4 å 6 kr., extra solida 8 kr., med två vekar 12 kr. och med tre vekar 18 kr. Fullkomlig belägenhet garanteras hvarje köpare. [226]

J. G. HAMMAR,
30 Malmskillnadsgatan

Materialer
för träskärning, träsniderijern och mönster.

Claestorpsboden,
26 Fredsgatan 26.

Salongsbord, Stolar, Afdelnings-skärmar för monterng, Piedestalar, Blom- och Handduksställ, Knappeldynor med Bord och Pinnar samt Spolmaskiner.

Claestorpsboden,
26 Fredsgatan 26.

FÖRKLÄDEN,
trefliga, i flere olika mönster (konstväfnad) hos fru **Hilda Ekström,** Vexjö. Profver sändas mot efterkraf. [584]

Klädningstyger
Profver kostnadsfritt. Requisitioner fraktfrött. OBS. Modelhanscher åtfölja profverna.

FR. MARCUS
Kongl. Hofleverantör.
STOCKHOLM.

[586]

GUSTAF HOLMBLOM
KAPP-FABRIK
38 Vesterlånggatan 38

Nedra botten, 1 o. 2 tr. upp. [207]

Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris — enligt öfverenskommelse mellan Redaktionen och de flesta af Iduns annonsörer

Sturesgatan n:r 8. Telefon: 84 30.
Laavey & Co., Cadiz. Äkta Spanska Viner i Stockholm.
Fersenska Terrassen. Kungsgatan n:r 7. Telefon: 54 50.
Telefon: 57 70.

Nyhet! **Maltose Pumpnickel.**
 Pumpnickel är ett öfver hela Tyskland välbekant, af råg tillverkad bröd, som aldeles skiljer sig från vanlig ankarstock derigenom, att det har undergått en särskild baktingsmetod, som gör det värdefullare som näringsmedel och samtidigt mycket lättsmält.
 Dessutom har mitt fabriks näringsvärde genom tillsättning af *Malteextrakt* blifvit ytterligare förhöjt. *Maltose Pumpnickel* håller sig frisk i lång tid.
 Försäljes å 25 öre pr st. i min hufvudförsäljning och förläggarna.
17 C. W. SCHUMACHER, 17 [445]
 Norrlandsgatan

Drottninggatan 18, 1 tr. Allm. Telef. 600. [586]

Billigast af alla!

- 1 tr. upp. 1 tr. upp.
 För en konkursmassas räkning realiseraras under loppet af 3 veckor:
5,000 m. Klädningsstyg	... å 34 öre = 20 öre.
8,000 » do	... » 49 » = 29 »
10,000 » do	... » 63 » = 37 »
1,000 » Öfverdragstyg	» 49 » = 29 »
2,000 » Bolstervar	... » 38 » = 22 1/2 »
5,000 » Grå Flanel	... » 51 » = 30 »
5,000 » Röd do	... » 61 » = 36 »
5,000 » Hvit do	... » 61 » = 36 »
3,000 » 1:ma Krafttyg	» 66 » = 40 »
3,000 » Plysch-Kypert	» 39 » = 23 »
3,000 » 1:ma Moleskin	» 79 » = 47 »
5,000 » Rocktyg	... » 55 » = 33 »
5,000 » Blått & hv. Skjorttyg	... » 37 » = 22 »
5,000 » Extra prima Rockfoder	... » 64 » = 38 »
500 st. Barnkofor	» 2,50.
1,000 » Damekofor, ha kostat 8 kr., säljas nu för 5 kr.	
500 » Herrvästar, ha kostat 8,50, säljas för 5,50.	
1,000 » Damevästar, ha kostat 4 kr., nu 2,75.	
1,000 » Flanel-Damelif	å 1,25.
500 » Kangarnskjortlar (6,3 meter = 10 1/2 aln i hvarje)	5,50.
2,000 » hellylle mariublå Trikotkläder för 3-8 års gossar	3,50.
- Alla varorna äro af prima beskaffenhet och felfria. Yllevarorna äro hemstickade. Order till landsorten mot efterkraf. Den, som ej är belåten med nämnda varor, får returnera dem. Proffer sändas, och bref besvaras, endast då 20 öre bifogas.
A. Williamson, Stockholm, Vesterlånggatan 57, 1 tr. upp. [567]

Hushålls-Smör.
 Verkligt godt finskt sommarsmör i byttor om 40 kilo passande för hushåll hos **E. Öhmans Söner & Co.,** [G. 6168] Slussplan 63 B, Stockholm. [564]

Alla fördelar framför andra sorter!
 Allmänt erkänt bästa **Snörlif "La Gracieuse",** såväl i höga som låga former, finnes *endast* att erhålla hos **Henric Labatt,** Kongl. Hofleverantör, 27 Drottninggatan 27 Stokholm.
 Obs. Tillsändes, om lifvidden uppgifves i centimeter eller decimaltium. [71]

Marsala
 från den förnämsta firman i Palermo å 1 kr. 25 öre per butelj.
 Vid kontant köp af minst 6 but. lemnas 20 proc. rabatt.
Leffler & C:o.
 Hötorget 6, hörn. af Holländaregatan. [492]

Husmödrar!
 Kasten aldrig bort gammalt stickylle! Undertecknad emottager jemte ull äfven gammalt ylle till spinning, väfning (för hand), schal- och filtberedning. Hos mig spunnet s. k. trasgarn är bevisligen det bästa och vackraste, som kan erhållas. Spånadslönen den billigaste i Stockholm. Beredningen af filter oöfverträffad.
Otto Elmgren, Vesterlånggatan 66. [298]

Om 20 öre i frimärken insändas till **Skandinavisk Modetidning, Stockholm,** erhålles pr om-
B A R A gående ett elegant 20-å 24-sid. profnummer i fint koloreradt omslag af den löpande årgången.
B A R A 20 ÖRE.
 Häftet innehåller mer än 50 ypperliga illustrat. jemte beskrifningar öfver dragter, hattar, handarb., monogram m. m.
Ö R E Endast n:r 1 — det praktiska brudutstyrselnymret — betingar ett pris af 40 öre. Tio n:r lemnas för 1,50; 20 för 2,50.

H. SACKMANN
 53 Drottninggatan 53 Stockholm
 Priskuranter gratis. [499]

Engelska Magasinet
 är flyttadt till 49 Regeringsgatan, 1 tr. Höstlagret nu inkommet. [582]

10% För hushåll att beakta. **10%**
 Vid kontant köp lemnas å alla i vår priskurant upptagna artiklar **rabatt 10 procent,** äfven om endast en liter spirituosa eller en butelj vin tages.
Leffler & C:o. Vinbolaget Brages efterträdare.
 Hötorget n:r 6, hörnet af Holländaregatan. [493]

40 Drottninggatan 40 Utställning af **Svenska Stickmaskiner**
 På dessa i Sverige o. utlandet patenterade o. prisbelönta **Stickmaskiner** kan man efter 2 å 3 veckors öfning tillverka nästan allt hvad af ylle eller bomull behöfves i hemmet.
 Se vidare annonsen i Idun den 1 och 8 februari d. å. [99]

Smedman den yngres Handels-Skola, Stockholm, Biblioteksgatan 5. Telefon 62 59.
 Undervisning meddelas i alla merkantila ämnen, hvaribland språk och stenografi. Inträde i läroverket kan ske vid hvilken tidpunkt på året som helst, så långt utrymme medgifver. Anmälningstid: under sommarmånaderna kl. 10-1/2, under vinternådnaderna hvardagar kl. 1/2-10-1 och 3-1/2 samt söndagar kl. 1/2-11. Dugliga biträden anbefalas i Herrar Affärsmäns benägna åtanke. Revisjoner verkställas af pålitliga personer. A skrifvelser anhålles om fullständig adress. [539]

SUCHARD.
 18 Guld- och Silvermedaljer. **Suchard's Chocolat.**
 Erkänd utmärkt kvalitet. Samtliga Suchard's Chocolader äro garanterade ren Cacao och socker utan tillsats. Suchard's Praliner, Gianduja, Noisettes, Nougatines och andra dessertchocolader rekommenderas.
Suchard's Cacaopulver, Cacao Soluble, ett rent lösligt pulver i bleckburkar på 1/2, 1/4 och 1/8 kilo, är drygt, välsmakande och närande. Af Suchard's Cacaopulver får man 100 koppar på 1/2 kilo. [21]
 Fabriksmärke.
Guldmedalj vid Verldsutställningen i Paris 1889.

Till Utstyrselar!
 Sängar och Sängkläder
 Täcken och Filtar
 Alla sängkläder tillverkas på egen verkstad. Bolstervar, Täcken och Filtar arsenikfria. Beställningar emottagas och utföras noggrant. Låga bestämda priser! Prisuppgifter sändas franko.
K. M. LUNDBERGS Bosättningsmagasin
 7. Storkyrkobrinken 7. STOCKHOLM. [88]